

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - YLEMPI AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

KASVATUSYHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN SUOMUSSALMEN KUNNASSA

TEKIJÄ Jaana Heikkinen

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala			
Tutkinto-ohjelma Sosiaalialan tutkinto-ohjelma			
Työn tekijä Jaana Heikkinen			
Työn nimi Kasvatusyhteistyön kehittäminen Suomussalmen kunnassa			
Päiväys	5.5.2022	Sivumäärä/Liitteet	47/77
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Suomussalmen kunnan varhaiskasvatus			
Tiivistelmä Opinnäytetyössä kerättiin tutkimuksellisilla menetelmillä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten huoltajien mielipiteitä ja kokemuksia kasvatusyhteistyöstä varhaiskasvatuksen arjessa ja esitetään keinoja kasvatusyhteistyön kehittämiseen. Saatujen tulosten perusteella uudistettiin käytössä oleva varhaiskasvatussuunnitelmalomake. Opinnäytetyön tavoitteena oli varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja huoltajien välisen kasvatusyhteistyön kehittäminen sekä Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksen laadun parantaminen. Teoreettisen viitekehyksen muodostivat varhaiskasvatus, kasvatusyhteistyö ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Opinnäytetyössä käytettiin kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmiä. Aineisto kerättiin sähköisesti Webropol- kyselyllä varhaiskasvatuksen henkilökunnalta ja varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajilta. Tutkimusaineistoa hyödynnettiin varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeen uudistamiseen. Kasvatusyhteistyö lasten huoltajien kanssa on olennainen ja tärkeä osa varhaiskasvatuksessa tehtävää työtä ja onnistuessaan luo vahvan pohjan lapsen kokonaisvaltaiselle kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiselle. Kyselyssä saadut tulokset toivat vahvasti esille huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välisen vuorovaikutuksen merkityksen kasvatusyhteistyön onnistumiselle. Vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, luottamus ja rehellisyys sekä aito ja kiireetön läsnäolo. Kyselyn tulosten perusteella uudistettu varhaiskasvatussuunnitelmalomake otettiin käyttöön Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksessa syksyllä 2021. Jatkossa varhaiskasvatussuunnitelmalomaketta voi muokata tarpeen mukaan.			
Avainsanat Varhaiskasvatus, kasvatusyhteistyö, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet			

Field of Study Social Services, Health and Sports		
Degree Programme Master's Degree Programme in Social Services		
Author Jaana Heikkinen		
Title of Thesis Development of educational cooperation in the municipality of Suomussalmi		
Date	5.5.2022	Pages/Appendices 44/77
Client Organisation /Partners Early childhood education in Suomussalmi municipality		
<p>Abstract</p> <p>The thesis gathers the opinions and experiences of early childhood education staff and children`s carers about educational co-operation in the daily life of early childhood education and presents ways to develop educational co-operation. The aim of the thesis was to develop educational co- operation between early childhood education staff and guardians and to improve the quality of early childhood education in the municipality of Suomussalmi.</p> <p>The theoretical framework consists of early childhood education, educational co- operation and the basics of the early childhood education plan. The methods of quantitative and qualitative research were used in the thesis. The material was collected electronically through a Webropol survey from early childhood education staff and guardians of children in early childhood education. The research material was used to update the early childhood education plan form.</p> <p>Educational cooperation with parents is an essential and important part of the work in early childhood education and, if successful, creates a strong foundation for supporting the child`s holistic growth, development and learning. The results of the survey strongly highlight the importance of the interaction between caregivers and early childhood education staff for the success of educational cooperation. The interaction emphasizes openness, trust and honesty, as well as a genuine and unhurried presence.</p> <p>Based on the results of the survey, the early childhood education plan was renewed, and the revised form was introduced in early childhood education in the municipality of Suomussalmi in the autumn 2021. In the future, the early childhood education plan form can be modified as needed.</p>		
<p>Keywords</p> <p>early childhood education, educational cooperation, early childhood education plan</p>		

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	SUOMALAINEN VARHAISKASVATUS	7
2.1	Varhaiskasvatuslaki ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	8
2.2	Varhaiskasvatuksen laatu	8
2.3	Varhaiskasvatus kasvuympäristönä	10
2.4	Suomussalmen kunnan varhaiskasvatus	12
3	KASVATUSYHTEISTYÖ VARHAISKASVATUKSESSA	14
3.1	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma	15
3.2	Varhainen tuki ja monialainen yhteistyö	16
3.3	Vanhemmuuden kohtaaminen kasvatusyhteistyössä	17
4	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITE	18
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	19
5.1	Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus	19
5.2	Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus	20
5.3	Tutkimuksen lähtökohdat ja ympäristö	21
5.4	Aineiston keräys.....	23
5.5	Kvalitatiivisen aineiston analyysi.....	25
5.6	Määrällisen aineiston analysointi	26
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	28
6.1	Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksen henkilökunnan näkökulmasta	28
6.2	Kasvatusyhteistyö huoltajien näkökulmasta	31
6.3	Varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeen uudistaminen	34
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	37
7.1	Tulosten tarkastelua.....	37
7.2	Tulosten luotettavuus ja tutkimuksen eettisyys	40
7.3	Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimusideat	42
	LÄHTEET	44
	LIITE 1: LAPSEN VASU MALLILOMAKE 2020	48
	LIITE 2: SAATEKIRJE HUOLTAJILLE	50
	LIITE 3: SAATEKIRJE VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖKUNNALLE	51
	LIITE 4: KYSELYLOMAKE VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖKUNNALLE	52

LIITE 5: KYSELYLOMAKE HUOLTAJILLE	58
LIITE 6 UUDISTETTU VARHAISKASVATUSSUUNNITELMALOMAKE	64

KUVALUETTELO

KUVA 1 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

KUVA 2 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

TAULUKKO 1 Monialainen yhteistyö

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatus on tällä hetkellä hyvin olennainen ja tärkeä osa monien lasten ja perheiden elämää. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tuottaman raportin (2019) mukaan vuonna 2018 varhaiskasvatukseen osallistui 252 216 lasta, joka vastaa 74 % väestön 1–6- vuotiaista lapsista. Vuonna 2019 varhaiskasvatukseen osallistui 77 % väestön 1–6 vuotiaista lapsista, mikä kertoo siitä, että lisääntyvässä määrin lapsen kasvuympäristöön kuuluu varhaiskasvatus (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2020). Varhaiskasvatuksella on erittäin merkittävä rooli lapsen oppimisen ja kasvun tukemisessa, ja varhaiskasvatus on osa laadukasta suomalaista koulutusjärjestelmää (Opetushallitus 2020).

Varhaiskasvatus perustuu edellisellä vuosikymmenellä uudistettuun, vuonna 2018 voimaan astuneeseen varhaiskasvatukseen, jonka mukaan varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetuksen ja hoidon muodostamaa pedagogista kokonaisuutta. (Varhaiskasvatustalaki 540/2018, § 2). Lainsäädännön lisäksi varhaiskasvatusta ohjaavat vuonna 2016 voimaan astuneet, vuonna 2018 ja 2022 päivitetty varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat sekä kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen Karvin julkaisema varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset- asiakirja.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten huoltajien välinen kasvatusyhteistyö nähdään merkittävänä ja oleellisena osana laadukasta varhaiskasvatusta ja se on varhaiskasvattajien työn perusta. Laadukkaan kasvatusyhteistyön lähtökohtana on lasten ja hänen huoltajiensa arvostaminen ja kunnioittaminen sekä avoin, tasavertainen ja luottamuksellinen suhde varhaiskasvattajan ja huoltajan välillä. Kasvatusyhteistyö on vuorovaikutusta, jossa kohtaavat huoltajien tuntemus omasta lapsestaan sekä henkilöstön ammatillinen osaaminen. (Vlasov ym. 2018, 75.) Tärkein kasvatusyhteistyön menetelmä on lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa (Ahonen 2017, 22.)

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Suomussalmen kunnan varhaiskasvatus. Opinnäytetyö on tutkimus, jossa käytetään määrällisen ja laadullisen tutkimuksen lähestymistapaa. Opinnäytetyön tarkoituksena on kerätä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten huoltajien mielipiteitä ja kokemuksia kasvatusyhteistyöstä varhaiskasvatuksen arjessa tutkimuksellisilla menetelmillä ja esitetään keinoja kasvatusyhteistyön kehittämiseen. Saatujen tulosten perusteella uudistetaan käytössä oleva varhaiskasvatussuunnitelmalomake (Liite 1). Opinnäytetyön tavoitteena on varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja huoltajien välisen kasvatusyhteistyön kehittäminen sekä Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksen laadun parantaminen.

2 SUOMALAINEN VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatuksella on jo pitkä historia suomalaisessa yhteiskunnassa, sillä ensimmäiset kansalastentarhat perustettiin jo vuonna 1888. Melkein sadan vuoden päästä siitä, vuonna 1973, säädettiin päivähoitolaki, jolloin varhaiskasvatus nähtiin enemmän lapsen hoitoa tarjoavana palveluna vanhempien ollessa töissä ja johon ei kaikilla lapsilla ollut mahdollisuutta osallistua. 1990-luvulla subjektiivisen päivähoito-oikeuden tultua voimaan, varhaiskasvatus alettiin nähdä yhä enemmän pedagogisena toimintana, johon kaikilla lapsille olisi oikeus osallistua. (Heinonen ym. 2016, 20–21.)

Varhaiskasvatuksen kentällä on viime vuosikymmenen aikana tapahtunut suuria edistysaskeleita. Varhaiskasvatuslaki uudistui vuonna 2018 ja samana vuonna päivitettiin vuonna 2016 voimaan astuneet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä varhaiskasvatuksen laatuun ja sen arviointiin on kiinnitetty entistä enemmän huomiota. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi julkaisi vuonna 2018 varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset-asiakirjan, joka luo perustan varhaiskasvatuksen rakenteen ja sisällön arvioimiseksi sekä kansallisella että paikallisella tasolla. Sen tarkoitus on tukea varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja yksityisiä palveluntuottajia laadunhallintaan ja arviointiin liittyvissä kysymyksissä. (Vlasov ym. 2018, 3.) Varhaiskasvatuksen valtakunnallisen ohjauksen uudistuminen näkyy myös tänä päivänä. Varhaiskasvatuslakiin on tulossa syksyllä 2022 muutoksia, jonka vuoksi varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat päivittyneet helmikuussa 2022. Päivitetyissä perusteissa määritellään tarkemmin kolmiportaisen tuen mallin mukaan tuen tasot, muodot sekä miten sitä varhaiskasvatuksessa annetaan (Opetushallitus 2022). Paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien perusteiden päivitys on tällä hetkellä käynnissä, ja niiden on tarkoitus olla käytössä syksyllä 2022.

Varhaiskasvatus on yhteiskunnallinen palvelu, jolla on monia erilaisia ja tärkeitä tehtäviä perheiden ja lasten tukemisessa. Varhaiskasvatus mahdollistaa huoltajien osallistumisen työelämään ja opiskeluun. Tämän perustehtävän lisäksi varhaiskasvatus edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista, lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatus nähdään oleellisena ja erittäin tärkeänä osana lapsen elämää ja koulupolkua ja se luo vahvan perustan lapsen elinikäiselle kasvulle, oppimiselle ja kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Varhaiskasvatukseen osallistuminen, siellä opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta ja toimijuutta yhteiskunnassa. (Opetushallitus 2022, 10).

Ympäröivä maailma muuttuu ja kehittyy hurjaa vauhtia ja tarve laaja-alaiselle osaamiselle nousee näistä muutoksista. Elinikäinen oppiminen ja ihmisenä kasvaminen, opiskelu ja työelämässä toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät monipuolista, eri tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista. Varhaiskasvatuksessa luodaan perusta lapsen laaja-alaiselle ajattelulle ja osaamiselle. Se muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta, kykyä käyttää oppimaansa sekä taidosta toimita tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen alkaa jo alle kouluikäisenä ja jatkuu läpi koko elämän ja sen tavoitteet kulkevat jatkumona varhaiskasvatussuunnitelman perusteista esi- ja perusopetuksen perusteisiin. Lapsen laaja-alaista ajattelua ja osaamista edistää laadukas pedagoginen toiminta. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat ajattelu- ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen. (Opetushallitus 2022, 19–20.)

2.1 Varhaiskasvatustalaki ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan vuonna 2018 voimaan tulleen varhaiskasvatustalain mukaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatustoiminta. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia sekä tukea lapsen oppimisen edellytyksiä yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa tukien näin heidän kasvatustyötään. Lapsen oppimisen edellytysten tukeminen ja koulutuksellisen tasa- arvon toteutuminen sekä elinikäisen oppimisen edistäminen ovat tärkeitä varhaiskasvatuksen tavoitteita. (Varhaiskasvatustalaki § 1, § 2, § 3.)

Varhaiskasvatustalassa (§ 3) on määritelty tavoitteeksi myös monipuolisen pedagogisen toiminnan toteuttaminen liittyen leikkiin, liikkumiseen ja taiteisiin ja kulttuuriperintöön, sekä myönteisten oppimiskokemusten mahdollistaminen. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on näiden lisäksi varmistaa terveellinen ja turvallinen kasvuympäristö, joka luo hyvät puitteet lasten kehitykselle ja oppimiselle. Lapsen yksilöllisen tuen tarpeen tunnistaminen ja tarkoituksenmukaisen tuen järjestäminen tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä nähdään yhtenä tärkeänä varhaiskasvatuksessa tehtävän työn tavoitteena.

Lasten ja heidän huoltajiensa osallisuuden tukeminen ja vaikuttamisen mahdollistaminen näkyvät uudistetussa lainsäädännössä. Ikä ja kehitys huomioiden lasten mielipide ja toiveet tulee ottaa huomioon varhaiskasvatusta suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioitaessa. Myös huoltajilla tulee olla tämä sama mahdollisuus vaikuttaa säännöllisesti varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin. Varhaiskasvatuksen säännöllisellä arvioinnilla tähdätään lain tarkoituksen toteuttamisen turvaamiseen sekä varhaiskasvatuksen kehittämiseen. (Varhaiskasvatustalaki § 20, § 24.)

Uudistetut, opetushallituksen laatimat varhaiskasvatussuunnitelman perusteet astuivat voimaan helmikuussa 2022. Niiden tehtävänä on tukea ja ohjata varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä sekä edistää laadukkaan ja yhdenvertaisen varhaiskasvatuksen toteutumista valtakunnallisesti. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määrätään varhaiskasvatuksen keskeisistä tavoitteista ja sisällöstä toiminnan toteuttamiseen liittyen, kasvatusyhteistyöstä, monialaisesta yhteistyöstä sekä lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman sisällöstä. Ne perustuvat varhaiskasvatustalakiin, ja ovat varhaiskasvatuksen järjestäjiä oikeudellisesti velvoittava määräys. Varhaiskasvatuksen valtakunnallisen ohjauksen, lain ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on luoda yhdenvertaiset edellytykset varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten kokonaisvaltaiselle kasvulle, kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. (Opetushallitus 2022, 3–4.)

2.2 Varhaiskasvatuksen laatu

Laatu on yksilön subjektiivinen mielikuva ja kokemus jostain hyvästä ja onnistuneesta eli laadukkaasta. Laadulla voidaan kuvailla jotain asiaa, ja miten hyvin on onnistuttu jossakin asiassa. (Soukainen 2016, 170.) Laatu on suhteellinen käsite, sillä se on aina sidoksissa ympäröivään yhteiskuntaan ja kulttuuriin ja niiden tuottamiin merkityksiin (Vlasov ym. 2018, 15).

Keskeisimmät vaatimukset varhaiskasvatuksen laadulle nousevat varhaiskasvatuslaista, valtakunnallisista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, sekä kansallisesta että kansainvälisestä tutkimustiedosta (Vlasov ym. 2018, 14). Suomalainen, laadukas varhaiskasvatus pohjautuu arvoihin, lähtien yksilöstä aina kansalliselle tasolle asti. Arvot luovat perustan varhaiskasvatuksen laadulle, mitä varhaiskasvatuksella tavoitellaan ja miksi joitakin asioita pidetään tärkeänä. Nämä tulevat ilmi varhaiskasvatuksen toimintaa tukevissa rakenteissa, kuten lainsäädännössä, sekä laadun prosessitekijöiden muun muassa varhaiskasvatussyksikön pedagogisen toimintakulttuurin, välityksellä. (Vlasov ym. 2018, 39.)

Jokaisella lapsella on oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ja siihen satsaaminen on tehokasta lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemista ja edistämistä, sekä syrjäytymisen ehkäisemistä (Mannerheimin lastensuojeluliitto s.a). Varhaiskasvatuksen laatu varmistetaan rakenne ja prosessitekijöiden jatkuvalla, saumattomalla vuorovaikutuksella. Varhaiskasvatuksen laatu- ja prosessitekijät todentuvat kansallisella, paikallisella ja pedagogisen toiminnan tasolla tuoden esille sen, millaista varhaiskasvatusta käytännössä tarjotaan ja toteutetaan. (Vlasov ym. 2018, 39.)

Varhaiskasvatuksen laadun rakennetekijät liittyvät siihen, kuka vastaa varhaiskasvatustoiminnasta, missä se tapahtuu ja millaiset puitteet varhaiskasvatustoiminnalle luodaan. Laadun rakennetekijöitä ovat muun muassa varhaiskasvatuslaki, valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat, varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutus, työaikarakenteet, lapsiryhmien koko sekä tilat. Laadun prosessitekijät kuvaavat varhaiskasvatussyksikön pedagogista toimintakulttuuria, jolla on suora yhteys lapsen kokemuksiin, ja ne kuvaavat sitä, miten varhaiskasvatukselle asetettuja tavoitteita ja sisältöjä käytännössä toteutetaan. Niihin kuuluvat varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten välinen vuorovaikutus, huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välinen vuorovaikutus ja kasvatusyhteistyö sekä lapsiryhmän pedagoginen toiminta. Pedagogiikan johtaminen, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi ja kehittäminen ja eri osapuolten osallisuuden kokemukset ovat myös osa laadun prosessitekijöitä. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2019.)

Varhaiskasvatuspalvelujen laadun tärkeys on huomioitu myös EU- tasolla. Euroopan unionin neuvosto on antanut vuonna 2019 suosituksen laadukkaista varhaiskasvatusjärjestelmistä. Suosituksen mukaan kaikilla lapsilla on oikeus laadukkaaseen varhaiskasvatukseen, jolla on ratkaiseva ja tärkeä rooli lasten oppimisen, hyvinvoinnin ja kehityksen edistämisessä. Lapsen varhaisina elinvuosina luodaan perusta elinikäiseen oppimiseen ja tämä on edellytys korkeamman tason taitojen ja tietojen omaksumiselle sekä lapsen koulumenestykselle. Varhaiskasvatuksella on myös suuri vaikutus lapsen terveyteen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja se tulee nähdä kiinteänä osana lasten koulupolkua. Varhaiskasvatukseen osallistuminen on hyödyllistä jokaiselle lapselle, kuin myös laajemmin ajateltuna koko yhteiskunnalle, joka näkyy koulutustason kasvuna, sekä sosiaalisten ja koulutukseen liittyvien toimien vähenemisenä. Laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut nähdään tärkeänä osana myös yhtenäisemmän ja osallistavamman yhteiskunnan rakentumisen näkökulmasta. Euroopan neuvoston suosituksissa käy ilmi myös lapsen huoltajien kanssa tehtävän kasvatusyhteistyön tärkeys. Huoltajat ja lapsen perhe ovat ensisijaisia ja tärkeimpiä ihmisiä lapsen kasvun, kehittymisen ja hyvinvoinnin

kannalta, joten sen vuoksi on tärkeää ottaa huoltajat mukaan varhaiskasvatuspalveluiden suunnitteluun ja kasvatusyhteistyö heidän kanssaan tulisi perustua molemminpuoliseen luottamukseen ja kunnioittamiseen. (Neuvoston suositus 2019).

2.3 Varhaiskasvatus kasvuympäristönä

Lapsen kehitys on monimuotoinen ja kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen kehitys ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään ja muodostavat saumattoman kokonaisuuden. Lapsen kasvu, kehitys ja oppiminen tapahtuvat sosiaalisissa vuorovaikutussuhteissa häntä hoitaviin ja lähellä oleviin ihmisiin. Perinnöllisillä, psykologisilla ja kasvuympäristötekijöillä on kaikilla osuutensa lapsen kasvavassa persoonallisuudessa. (Pihlaja ja Viitala 2005, 12.)

Jokaisen lapsen kehitys ja kasvu ovat hyvin yksilöllisiä ja saman ikäiset lapset voivat olla kehityksellisesti hyvinkin eri vaiheissa. Tarve lähiympäristön tuelle riippuu lapsen yksilöllisestä tilanteesta ja kehitystasosta. Kasvuympäristöön kuuluvat oleellisesti lapsen ja hänen huoltajiensa välinen vuorovaikutussuhde ja muut perhesuhteet, varhaiskasvatus, kaverit, perheen arvot ja kulttuuri, sosiaalinen verkosto, asuinympäristö ja yhteiskunta, jossa lapsi elää. (Mielenterveystalo s.a)

Urie Bronfenbrenner oli amerikkalainen psykologi, jonka kehityspsykologisen teorian, bioekologisen systeemiteorian, mukaan yksilön kehityksen nähdään tapahtuvan vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Kehittämässään teoriassa Bronfenbrenner jakaa kehitykseen vaikuttavan ympäristön viiteen systeemiin, jotka ovat mikro-, meso-, ekso-, makro ja kronosysteemit. Bronfenbrennerin mukaan lapsen kehitykseen vaikuttavat ympäristön erilaajuiset kehät, joiden kanssa yksilö on aktiivisessa vuorovaikutuksessa. Tämä sisältää kolme oletusta: 1) yksilö nähdään aktiivisena ja ympäristöön vaikuttavana, 2) ympäristön nähdään vaativan yksilöä mukautumaan sen ehtoihin, ja edellytyksiin, 3) ympäristön käsitetään koostuvan erilaajuisista sisäkkäisistä kokonaisuuksista sekä niiden keskinäisistä suhteista. (Härkönen s.a.)

Mikrosysteemi on lähin ympäristö lapselle ja se sisältää rakenteet, joiden kanssa lapsi on suorassa kontaktissa. Mikrosysteemin muodostavat muuan muassa lapsen perhe ja varhaiskasvatusryhmä ja ympäristö. Mesojärjestelmä käsittää lapsen liittyvien kahden tai useamman ympäristön väliset yhteydet ja prosessit, kuten esimerkiksi kodin ja varhaiskasvatuksen välisen yhteyden. Eksojärjestelmä käsittää kahden tai useamman ympäristön väliset yhteydet tai prosessit. Kyseessä voi olla vuorovaikutus kahden erilaisen ympäristön välillä, joista toiseen lapsi kuuluu, ja toiseen ei, mutta joka vaikuttaa hänen mikroympäristönsä. Makrosysteemi käsittää yhteiskunnan kulttuurisen ja sosiaalisen todellisuuden, kronosysteemin kuvatessa laajemmin evoluutiota ja kehityskulkua. (Härkönen s.a.)

Bronfenbrennerin teorian mukaan lapsen eri kasvuympäristöjen, kodin ja varhaiskasvatuksen, keskinäinen kasvatusyhteistyö nähdään erittäin tärkeänä. Teoriassa korostuu perheen arjen ja päivittäisten toimintojen vaikutus eri kasvuympäristöissä lapsen kehitykseen. Perhe nähdään aktiivisena toimijana lähiyhteisössä ja ympäröivässä yhteiskunnassa, johon vaikuttavat sen hetkiset yhteiskunnalliset arvot ja uskomukset sekä sosiaaliset ja taloudelliset tekijät. (Pihlaja ja Viitala 2005, 97–98.)

Lapset kasvavat, kehittyvät ja oppivat vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja lähiympäristön kanssa. Lapsi nähdään aktiivisena toimijana, jolla oppiminen on hyvin kokonaisvaltaista. Oppimista

tapahtuu koko ajan kaikkialla, jossa yhdistyy tiedot, taidot, toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset, kieli ja ajattelu. Varhaiskasvatuksessa lapsen oppimisen lähtökohtana ovat lasten aikaisemmat kokemukset, mielenkiinnon kohteet ja osaaminen. Lapset oppivat parhaiten voidessaan hyvin ja tuntiessaan olonsa turvalliseksi. Tässä myönteisillä tunnekokemuksilla ja vuorovaikutussuhteilla ja toimivalla huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välisellä kasvatusyhteistyöllä on suuri merkitys. (Opetushallitus 2018, 21–22.)

Lain mukaan varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lapsen huoltajia heidän kasvatustyössään ja toimia yhdessä heidän kanssaan lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja tasapainoisen kasvun ja kehityksen parhaaksi. Kasvuympäristöjen yhtenäisyydellä ja niiden saumattomalla yhteistyöllä luodaan lapselle hyvät mahdollisuudet kasvaa, kehittyä ja oppia uusia asioita turvallisesti. (Pihlaja ja Viitala 2005, 97.)

Lapsen varhaiskasvatuksen kasvuympäristöstä puhuttaessa voidaan käyttää myös sanaa oppimisympäristö. Ahosen (2017, 109) mukaan kehitettäessä ja toteutettaessa laadukasta varhaiskasvatusta tulee ottaa huomioon oppimisympäristön eli ulottuvuudet. Varhaiskasvatuksen oppimisympäristön tulee olla terveellinen ja turvallinen ympäristö, jossa lapsen on mahdollista saada tukea iän mukaiseen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Varhaiskasvatuksen oppimisympäristön ajatellaan koostuvan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta ympäristöstä. Varhaiskasvatuksen oppimisympäristö käsittelee tilat ja paikat välineineen, päivän aikana tapahtuvat toiminnot ja käytännöt sekä yhteisöt, aikuiset ja lapset, jotka tukevat lasten kasvua, kehitystä ja laaja-alaista oppimista ja osaamista sekä vuorovaikutustaitojen kehittymistä. (Helenius ja Lummelahti 2018, 132.)

Fyysinen oppimisympäristö sisältää nimensä mukaisesti tilat, kalusteet sekä välineet sisällä ja ulkona. Lain (2018) mukaan fyysisen oppimisympäristön, varhaiskasvatusryhmän toimitilojen tulee olla asianmukaiset ja esteettömät. Turvallinen ja toimiva sekä tarkoituksenmukainen ja lapsilähtöinen fyysinen ympäristö innostaa lapsia liikkumaan, leikkimään ja oppimaan uusia taitoja. Monipuoliset fyysiset oppimisympäristöt, luonto, leikkipuistot, rakennetut toimintaympäristöt antavat lapsille mahdollisuuksia leikkiä ja tutkia sekä saada kokemuksia ja elämyksiä, jotka vahvistavat oppimis- ja kehitysprosesseja. (Helenius ja Lummelahti 2018, 132–133.)

Lapsen sosiaalisen oppimisympäristön muodostaa hyvin laaja verkosto, ja varhaiskasvatuksessa sosiaalisen oppimisympäristön muodostavat lapsen keskeiset vuorovaikutussuhteet varhaiskasvatuspaikan tai yksikön aikuisten ja toisten lasten kanssa. Turvallisessa sosiaalisessa oppimisympäristössä, erilaisten leikkien ja yhteisen toiminnan kautta lapsella on oiva mahdollisuus harjoitella omia vuorovaikutus- ja ryhmässä toimimisessa tarvittavia taitojaan. (Helenius ja Lummelahti 2018, 135–136.) Varhaiskasvatuslaissa (2018, §10) on myös painotettu sosiaalisen oppimisympäristön tärkeyttä, jossa ei ole kiusaamista, väkivaltaa tai muuta häirintää.

Helenius ja Lummelahti (2018, 134) tuovat esille myös turvallisen psyykkisen oppimisympäristön tärkeyden. Psyykkisesti turvallinen oppimisympäristö luo pohjan lapsen tasapainoiselle kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Uusien asioiden ja taitojen harjoittelu ja oppiminen on mahdollista sen jälkeen, kun lapsi tuntee olonsa psyykkisesti turvalliseksi. Silloin lapsella on mahdollista kokea mielihy-

vää ja hän kokee viihtyvänsä varhaiskasvatuspaikassa. Psykkisesti turvallisessa oppimisympäristössä tulee ottaa huomioon, että lapsi kokee olevansa yhdenvertainen ryhmän jäsen, jolla on mahdollisuus osallistua ja tulla huomatuksi. Lapsen itsetunnon kehittymisen kannalta on tärkeää, että lapseen suhtaudutaan arvostavasti ja kunnioittavasti sekä aikuisten että toisten lasten osalta.

Laadukas varhaiskasvatuksen kasvu- ja oppimisympäristö koostuu fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen oppimisympäristöjen saumattomasta toimimisesta ja vuorovaikutuksesta, joka luo jokaiseen varhaiskasvatusryhmään omanlaisensa ilmapiirin. Yhteisesti sovitut säännöt ja toimintatavat ryhmän sisällä ja koko varhaiskasvatusyksikössä luovat turvallisen ilmapiirin, muut huomioon ottavan ja kunnioittavan ja yhteisvastuullisen oppimisympäristön. Niitä suunnitellaan ja rakennetaan siten, että varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa ja ne tukevat lasten erilaisten taitojen kehittymistä. Oppimisympäristöjen suunnittelu ja kehittäminen tarjoavat oivan mahdollisuuden syventää ja monipuolistaa varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja huoltajien välistä kasvatusyhteistyötä. (Opetushallitus 2018, 32–33.)

2.4 Suomussalmen kunnan varhaiskasvatus

Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä lapsen huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus tarjoaa lapselle kasvuympäristön, missä hän saa ohjausta, hoitoa, huolenpitoa ja kannustusta kasvaakseen minäkuvaltaan myönteiseksi ja itsetunnoltaan vahvaksi. (Suomussalmi s.a.)

Yhteistyö lapsen huoltajien kanssa on Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksessa tehtävän työn perusta. Varhaiskasvatus tukee huoltajia heidän kasvatustehtävässään sekä lapsen monipuolista ja tasapainoista kehitystä. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut sekä päivittäiset kohtaamiset huoltajien kanssa edistävät kasvatusyhteistyötä ja lisäävät ymmärrystä lapsen kasvuun, kehitykseen, oppimiseen liittyvissä asioissa. Niiden lisäksi tietoisuus lapsen vahvuuksista, mielenkiinnon kohteista, tuen tarpeista ja muista hänen elämäänsä liittyvistä tärkeistä asioista edistävät lapsen yksilöllistä kohtaamista ja tarpeiden huomioon ottamista. (Suomussalmi s.a.)

Suomussalmen kunnan varhaiskasvatus laati oman varhaiskasvatussuunnitelman vuonna 2017, vuonna 2016 ilmestyneen valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet- määräyksen pohjalta. Varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajilla oli mahdollisuus vaikuttaa varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan arvoperustakyselyn kautta ja suunnitelman laadinnassa otettiin huomioon myös lasten mielipiteet (Suomussalmen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 7).

Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksessa lapsi kohdataan yksilöllisesti ja tuetaan hänen kokonaisvaltaista kasvuaan, kehitystä ja oppimista. Lapsen ja hänen tarpeidensa ja kiinnostuksen kohteiden tunteminen edellyttää pysyvien vuorovaikutussuhteiden lisäksi päivittäistä yhteistyötä huoltajien kanssa. Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma on varhaiskasvatuksessa tehtävän työn perusta, ja se on tärkeä asiakirja lapsen vaihtaessa ryhmää ja siirtyessä myöhemmin esiopetukseen. (Suomussalmen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 18.)

Yhdenvertaisuus, lapsuuden itseisarvo, tasa- arvo, ihmisenä kasvaminen ja luonto muodostavat Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksen arvoperustan. Yksi tärkeimmistä arvoista on, että jokainen

lapsi hyväksytään omana itsenään ja hänellä on oikeus ilmaista itseään ja omia mielipiteitään. Varhaiskasvatuksessa luottamuksellinen, kunnioittava ja avoin suhtautuminen monimuotoisiin- ja kulttuurisiin perheisiin auttaa lasta kunnioittamaan itseään ja ympärillä olevia ihmisiä. (Suomussalmen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 18.)

Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksessa laaja- alainen osaamisen tukeminen tarkoittaa tietojen ja taitojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuutta, ja oppimista niiden tarkoituksenmukaiseen käyttämiseen. Kehityksen ja oppimisen tukemiseksi lapsen uteliaisuudelle, tutkimiselle, ihmettelylle ja koekielulle annetaan tilaa. Kannustaminen, myönteinen palaute ja yhdessä onnistumisista iloitseminen rohkaisevat lasta opettelemaan uusia asioita. Tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu ja tukeminen auttavat lasta luomaan myönteisiä ihmissuhteita ja arvostamaan erilaisuutta. Suomussalmen varhaiskasvatuksen tehtävänä on myös opettaa lapselle monilukutaitoa ja tieto- ja viestintäteknologista osaamista yhdessä huoltajien kanssa. (Suomussalmen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 19.)

Laadukkaan varhaiskasvatuksen perustana Suomussalmen kunnassa on kasvatusyhteistyö huoltajien kanssa. Sen tavoitteena on yhteinen sitoutuminen lapsen etuun ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseen. Kasvatusyhteistyö alkaa lapsen tutustuessa varhaiskasvatukseen, ja jatkuu päivittäin tuonti- ja hakutilanteissa sekä varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa. Kasvatusyhteistyöhön kuuluvat myös vanhempainillat, perheille järjestetyt yhteiset tapahtumat ja varhaiskasvatukseen liittyvä tiedottaminen. (Suomussalmen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 26–27.)

3 KASVATUSYHTEISTYÖ VARHAISKASVATUKSESSA

Kasvatusyhteistyöllä tarkoitetaan tässä työssä lasten huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välistä luottamuksellista ja vuorovaikutuksellista yhteistyötä lapsen kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Kasvatusyhteistyö on terminä uusi, ja se on aikaisemmin tunnettu paremmin kasvatuskumppanuutena, jota toki vieläkin käytetään. Kasvatusyhteistyö-käsite on valittu tähän työhön, koska uusissa varhaiskasvatusta ohjaavissa asiakirjoissa huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välisestä yhteistyöstä käytetään kasvatusyhteistyö-käsitettä.

Kasvatusyhteistyö on kunnioittavaa ja dialogiseen vuorovaikutukseen perustuvaa yhteistyötä lapsen huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välillä (Lehtinen s.a). Kasvatusyhteistyöllä on suuri merkitys varhaiskasvatuksessa, jonka tavoitteena on lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen ja oppimisen tukeminen (OPH 2018, 34). Varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lapsen huoltajien välinen avoin ja luottamuksellinen yhteistyö luo lapsen elämään turvallisuutta ja jatkuvuutta. Säännöllinen kasvatusyhteistyö on erittäin tärkeää ja oleellista, jotta lapsen ja huoltajien yhteinen kasvatustehtävä muodostaa lapsen kannalta mielekkään ja ehjän kokonaisuuden. (Opetushallitus 2018, 19.) Kasvatusyhteistyössä kohtaavat varhaiskasvattajien ammatillinen tietämys lapsuudesta ja lapsen kehityksestä ja huoltajien vanhemmuuden tuoma kokemus ja tieto omasta lapsesta.

Kasvatusyhteistyö lähtee aina lapsen tarpeista ja lapsen edun toteutumisesta ja siitä, että lapsi tulee nähdyksi ja ymmärretyksi. Kasvatusyhteistyön rakentaminen aloitetaan heti lapsen tullessa varhaiskasvatukseen ja huolellinen valmistautuminen ensikohtaamiseen on erittäin tärkeää kasvatusyhteistyön myöhemmän sujumisen kannalta. Tämän on myös Toivonen (2017, 58) omassa pro gradu-tutkielmassaan tuonut esille. Hän tutkimuksessaan tarkasteli yksivuotiaan lapsen varhaiskasvatuksen aloituksessa rakentuvaa kasvattajien ja vanhempien välistä kasvatusyhteistyötä ja siinä tuli ilmi, että tutustumiskäynnit ovat erittäin tärkeitä ennen varhaiskasvatuksen aloitusta. Alkuvaiheessa on erittäin tärkeää antaa lapselle ja huoltajille aikaa tutustua ja tehdä kysymyksiä tutustumiskäynneillä ja aloituskeskusteluissa. Jatkossa kasvatusyhteistyö painottuu päivittäisiin kohtaamisiin vanhempien kanssa sekä varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluihin, joten niihin panostaminen on merkittävää ja tarpeellista. Alusta asti hyvälle ja tukevalle pohjalle rakennettu kasvatusyhteistyö on eteen tulleissa haastavissakin tilanteissa toimivampaa. (Heinonen ym. 2016, 226; Roos 2021.) Kasvatusyhteistyöhän kuuluvat myös tiedottamiset, erilaiset yhteiset juhlat ja tapahtumat ja vanhempainillat.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten huoltajien välinen kasvatusyhteistyö nähdään tärkeänä osana laadukasta varhaiskasvatusta. Luottamukseen, avoimuuteen ja tasavertaisuuteen perustuva vuorovaikutus parhaimmillaan avartaa molempien osapuolten näkökulmia lapsen kasvatuksesta ja kehityksestä ja toimii linkkinä kodin ja varhaiskasvatuksen välillä. Molemminpuolinen kunnioittaminen, avoin kommunikaatio, empaattisuus sekä molempien osapuolien näkemyksien huomioon ottaminen ja yhteisen ymmärryksen löytäminen luovat erittäin tärkeän ja vakaan pohjan lapsen laadukkaalle varhaiskasvatukselle. (Stonehouse 2012; Vlasov ym. 2018, 61).

Huoltajien osallisuus on entistä vahvemmin määritelty varhaiskasvatuksen keskeiseksi tavoitteeksi uudistetussa varhaiskasvatuslaissa sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa ja sen aito toteutuminen on haastanut varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja henkilöstöä ajattelemaan uudelleen kasvatusyhteistyön toteutumista ja tavoitteita huoltajien ja henkilöstön näkökulmasta. Kasvatusyhteistyön rakentaminen alkaa heti lapsen tullessa varhaiskasvatukseen, ja alkuvaiheessa luodut hyvät huoltajien osallisuuden lähtökohdat ja kokemukset edistävät rakentavaa kasvatusyhteistyötä myöhemmin. Ratkaisevassa roolissa siinä ovat henkilöstön asenne, avoin ja myönteinen suhtautuminen lapseen ja koko perheeseen ja yhteisen kasvatusvastuun tunnustaminen. (Vlasov ym. 2018, 61; Roos 2021.)

Kasvatusyhteistyö on ollut useiden tutkimusten aiheena jo aikaisemmin. Rajala ja Saraste (2020) tutkivat omassa kandidaatintutkielmassaan vanhempien näkemyksiä ja kokemuksia kasvatusyhteistyöstä. Vuorovaikutus nousi tärkeään rooliin jokaisessa heidän tekemänsä tutkimuksen osalu- eessa, vanhempien odotuksissa ja kokemuksissa kasvatusyhteistyöstä sekä myös sen kehittä- mässä. Tutkimuksessa kävi ilmi, että kasvatusyhteistyössä vuorovaikutuksessa tärkeänä pidettiin avoimuutta, rehellisyyttä, luottamusta ja molemminpuolista kunnioitusta. Tulokset toivat myös sen, että vanhemmat arvostavat kasvatusyhteistyössä ongelmatonta tiedonkulkua, sekä syvällistä ja hyvää kuulumisten vaihtoa. Tärkeänä vanhemmat kokevat myös pitkät yhteistyösuhteet ja kasvatus- yhteistyön yhteiset päämäärät, jotka sisältävät toiminnan tavoitteet sekä kasvatusnäkemykset per- heiden ja varhaiskasvattajien välillä. Henkilökunnan osaaminen, hyvä ammatillinen työote, aitous ja välittävä työote nousivat tärkeinä asioina kasvatusyhteistyössä tutkimuksessa esille.

3.1 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen yhdessä lapsen huoltajien kanssa on hyvin tärkeä ja oleelli- nen osa varhaiskasvatuksen opettajan työtehtäviä ja on huoltajien kanssa tehtävän kasvatusyhteis- työn kulmakivi. Varhaiskasvatuslakiin on kirjattu, että lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuun- nitelma tulee laatia jokaiselle varhaiskasvatuksessa, päiväkodissa ja perhepäivähoidossa, olevalle lapselle. Sen laadinnasta vastaa lapsen kasvatuksesta, opetuksesta ja hoidosta vastaavat henkilöt, yleensä varhaiskasvatuksen opettaja, yhdessä huoltajien ja lapsen kanssa. Tarvittaessa varhaiskas- vatussuunnitelman laadintaan osallistuvat myös varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja muita lapsen kehitystä ja oppimista tukevat asiantuntijat sekä muut tahot. (Opetushallitus 2022, 6–8.)

Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan pian lapsen tullessa varhaiskasvatuk- seen. Sen laatimisen ydin muodostuu lapsen edusta ja hänen yksilöllisten tarpeidensa huomioimi- sesta. Varhaiskasvatussuunnitelma on tärkeä asiakirja, johon tulee kirjata oleelliset asiat liittyen lap- sen kehitykseen, oppimiseen ja hyvinvointiin sekä pedagogiset tavoitteet ja toimenpiteet niiden tu- kemiseksi ja saavuttamiseksi sekä lapsen mahdollisesti tarvitsema tuki. Varhaiskasvatussuunnitel- man tulee sisältää myös kuvaukset lapsen vahvuuksista ja taidoista sekä kiinnostuksen kohteista. Näiden lisäksi suunnitelman tulee sisältää lapsen, henkilöstön ja huoltajien muut yhdessä sopimat asiat, suunnitelman laatimiseen osallistuneet muut mahdolliset asiantuntijat, sekä tieto siitä milloin varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu, arvioitu ja allekirjoitukset.

Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta tulee perustua lapsen yksilöllisiin tarpeisiin ja mielenkiinnon kohteisiin. Lapsi motivoituu ja pystyy keskittämään tarkkaavaisuutensa yhteiseen toimintaan paremmin, kun toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa on otettu huomioon lapsen luontaiset kiinnostuksen kohteet ja tarpeet. (Ahonen 2017, 22–24; Opetushallitus 2022, 7.) Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat tulee olla pohjana lapsiryhmän toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa sekä varhaiskasvatuksen oppimisympäristön ja toimintakulttuurin kehittämisessä (Opetushallitus 2022, 6).

3.2 Varhainen tuki ja monialainen yhteistyö

Lapsen kasvussa, kehityksessä ja oppimisessa voi tulla eteen haasteita, jolloin varhaisen tuen tarve on selkeä ja monialainen yhteistyö on edellytys lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiselle. Näissä tilanteissa varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lapsen huoltajien välinen toimiva kasvatusyhteistyö korostuu.

Lapsella tuen tarve voi tulla esille kehityksessä, kasvussa, käyttäytymisessä tai oppimisessa. Tuen tarve voi liittyä myös lapsen kasvuolosuhteisiin kotona. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on havaita ja tunnistaa näitä tuen tarpeita sekä järjestää ja toteuttaa tarvittava tuki lapselle varhaiskasvatuksessa. Lasta pyritään tukemaan tässä hänelle luonnollisessa ympäristössä siten, että hän saa mahdollisimman hyvän ja tukevan perustan kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lapsen huoltajien on tiiviissä yhteistyössä huomioitava lapsen kokonaistilanne ja luotava yhdessä olosuhteet, jotka tukevat lasta ja hänen tarpeitaan parhaalla mahdollisella tavalla. (Helenius ja Lummilahti 2018, 192–194.)

Lapsen tuen tarve usein edellyttää monialaista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä voidaan tehdä tuen tarpeen mukaan toimintaterapian, puheterapian, fysioterapian, neuvolan, sosiaali-toimen sekä lastensuojelun kanssa. Lapsen onnistunut tukeminen edellyttää huoltajien, varhaiskasvatushenkilöstön sekä tukea antavien toimijoiden ja tahojen tehokasta ja toimivaa yhteistyötä. Varhaiskasvatuksessa annetulla varhaisella tuella on iso merkitys lapsen myöhemmälle elämälle. Varhainen puuttuminen erilaisiin tuen tarpeisiin voi vähentää ja estää oppimisvaikeuksien muodostumista ja tukee näin luontevaa jatkumoa varhaiskasvatuksesta koulumaailmaan. (Helenius ja Lummilahti 2018, 196–198.)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on tärkeä ja keskeinen asiakirja tilanteessa, jolloin lapsi tarvitsee enemmän tukea kehitykseensä, oppimiseensa tai kasvuunsa. Varhaiskasvatussuunnitelmassa tulee olla selkeästi jäsennettynä pedagogiset ja rakenteelliset ratkaisut, mitä lapsen tuen tarpeet ovat ja miten niihin vastataan, tavoitteet ja toimenpiteet. Suunnitelmassa tulisi selkeästi olla kirjattuna myös tuen edellyttämästä yhteistyöstä ja palveluista, miten vastuut tuen antamisesta jakautuvat eri toimijoille ja työntekijöille. Varhaiskasvatussuunnitelmat arvioidaan säännöllisesti, samoin tulee tehdä tuen tarpeiden kohdalla. Tuen tarpeen muutokset ja sen päättyminen kirjataan selkeästi lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. (Ahonen 2017, 156–161.)

3.3 Vanhemmuuden kohtaaminen kasvatusyhteistyössä

Vanhemmuus ei ole asia, joka opitaan käden käänteessä, vaan se on elämänikäinen tehtävä, johon jokainen kasvaa ensimmäisen lapsen odotuksesta alkaen. Vanhemmuudessa on oleellista kyky luoda tunnepitoinen, kiinteä ja turvallinen suhde lapseen, vastata hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa sekä tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Vanhemmuuteen kuuluu rakkaus, läheisyys, hoiva ja huolenpito. Vanhemmuuteen kuuluu huolehtia lapsen perustarpeista, ohjata lapsen käyttäytymistä sekä tukea lapsen oppimista, tunne- elämän kehitystä ja sosiaalisia taitoja. (Mielenterveystalo s.a.)

Vanhemmuuteen, sen laatuun ja yksilölliseen kokemukseen vaikuttavat vanhemman oman elämänhistorian, hyvinvoinnin ja kokemusten lisäksi lapsen yksilölliset tarpeet ja ominaisuudet, vanhemman sosiaaliset suhteet ja verkostot, perheen sosioekonominen asema ja taloudellinen tilanne sekä perheen rakenne. Kuten aikaisemmin tuotiin esille, yhä useamman lapsiperheen elämään kuuluu myös varhaiskasvatus. Yhteiskunnalta eli varhaiskasvatuksesta saatu tuki vanhemmuuteen voi parhaimmillaan voimaannuttaa ja antaa positiivisia eväitä siinä jaksamiseen. (Mielenterveystalo s.a.)

Lapsen tulo varhaiskasvatukseen on yksi merkittävistä muutoksista lapsen ja hänen perheensä elämässä. Lähtökohtana on tämän siirtymän ymmärtäminen lapsen ja kasvuympäristöjen vastavuoroisena muutos- ja sopeutumisprosessina, jonka kautta lapsi sopeutuu uuteen kasvuympäristöönsä. Lapsen tullessa varhaiskasvatukseen, hän tuo mukanaan koko aiemman elämäkokemuksensa, josta tärkeimpänä hänen suhteensa huoltajiinsa. Lapsen ja huoltajien välinen vuorovaikutussuhde yhdistää lapsen kokemukset ja sopeutumisen uuteen kasvuympäristöön. Varhaiskasvatukseen tulo on lapselle iso elämänmuutos, jossa tarvitaan lapsen huoltajia lapsensa tärkeimpinä asiantuntijoina, tukijoina ja tärkeiden tietojen välittäjinä. (Karikoski ja Tiilikka 2016, 78–79.) Toimiva kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja lapsen huoltajien välillä on ensiarvoisen tärkeää, joka perustuu molemminpuoliseen kunnioitukseen ja näkökulmien ymmärtämiseen. Kasvatusyhteistyö tulee rakentaa perheiden lähtökohdista käsin ja sen tarkoituksena on lapsen ja perheen kokonaisvaltaisen tilanteen hahmottaminen varhaiskasvatuksen tueksi. Kasvatusyhteistyön keskeinen ajatus on tasaveroinen kumppanuus. (Heinonen ym. 2016, 185.)

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen keinoin varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten huoltajien kokemuksia kasvatusyhteistyöstä varhaiskasvatuksen arjessa ja esittää keinoja sen kehittämiseen. Opinnäytetyön tutkimuksen tavoitteena oli Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksessa tehtävän kasvatusyhteistyön kehittäminen ja varhaiskasvatuksen laadun parantaminen. Tutkimuksesta saatujen tulosten perusteella tarkoituksena oli myös saada Suomussalmen kunnan varhaiskasvatukseen uudistettu varhaiskasvatussuunnitelmalomake, joka on selkeä, monipuolinen ja tärkeimmät lapsen kehitykseen, oppimiseen, kasvuun ja tuen tarpeeseen liittyvät asiat sisältävä lomake. Uudistetun lomakkeen tarkoituksena on toimia vuorovaikutuksellisen kasvatusyhteistyön pohjana varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja lasten huoltajien välillä. Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin sähköisellä Webropol- kyselyllä.

Tutkimuskysymykset olivat

1. Mitä varhaiskasvatuksen henkilökunta pitää tärkeänä ja oleellisena kasvatusyhteistyössä?
2. Mitä lasten huoltajat pitävät tärkeänä ja oleellisena kasvatusyhteistyössä?
3. Millaisia muutoksia varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeeseen tulee sisällyttää?

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tarpeet työelämässä tehtävälle tutkimukselle nousevat usein käytännöstä eli työn arjesta ja siellä esiintyvistä ajankohtaisista ilmiöistä, haasteista ja ongelmista. Näin työelämästä nousevissa tutkimuksissa painottuu soveltava tutkimus, jonka tavoitteena on käytännöllisen hyödyn saavuttaminen. Työelämässä tehtävän soveltavan tutkimuksen tavoitteena voi olla asiakastyön käytäntöjen ja palveluiden kehittäminen, jolloin myös tarvitaan tietoa esimerkiksi palveluiden rakenteesta, poluista sekä asiakastyön käytännöistä. (Vilkka 2021, 19).

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan merkitys tunnustetaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa. Tutkimuksellisen kehittämistoiminnan- ja prosessin aikana tuotetussa tiedossa korostuu käytännöllisyys, jonka tehtävänä on tukea kehittämistä. Tutkimuksellinen kehittäminen pyrkii käytännön kehittämisen, kysymysten ja ongelmien ratkaisun lisäksi tuottamaan tietoa, josta voi keskustella myös yleisellä tasolla, erilaisissa ympäristöissä. (Toikko ja Rantanen 2009, 113, 156–157.)

Tämä opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen menetelmiä. Usein kvalitatiivinen tutkimus edeltää kvantitatiivista tutkimusta, mutta molempia menetelmiä voidaan käyttää myös rinnakkain ja peräkkäin, riippuen ilmiöstä, mitä tutkitaan ja erilaisista tutkimuksen lähtökohtatilanteista. Laadullinen ja määrällinen tutkimus täydentävät toisiaan, antaen tutkittavasta ilmiöstä luotettavampaa tietoa. (Kananen 2011, 18.)

Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimusote voidaan yhdistää, jolloin laadullinen tutkimusote tuo tutkimukseen syvällisempää ymmärrystä, kun taas kvantitatiivinen tutkimusote tuo siihen laajuutta. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla saadaan selville olemassa oleva tilanne, saamatta vastauksille kuitenkaan syvempää merkitystä. Käyttämällä kvalitatiivista tutkimusotetta saadaan laajempaa ymmärrystä tutkimuskohteesta, selvittämällä esimerkiksi kohderyhmän arvoja, asenteita, tarpeita, ja odotuksia, jolloin voidaan saada laadukasta tietoa esimerkiksi kehittämisen pohjaksi. Näin molemmilla tutkimusotteilla on oma tärkeä merkityksensä käytettäessä niitä yhtä aikaa. (Heikkilä 2014, 15.)

5.1 Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistokeruu ja käsittely kietoutuvat yhteen, jossa on tärkeää aineiston anti ja sisältö sekä millaisiin johtopäätöksiin tutkijan tulkinta ylittää. Kvalitatiivinen tutkimus on runsas ja syvälle menevä tutkimus, ja siinä lähtökohtaisesti oletetaan, että ympärillä sykkivä elämä kaikkineen elintoimintoineen on prosessimainen vuolas virta, johon tutkija osallistuu. Kvalitatiivisen tutkimuksen tavoite on tutkimuksen kohteena olevien toimijoiden omien ajatusten ja tulkintojen esille nostaminen ja tunnustaminen ja sitä käytetään erityisesti silloin, kun halutaan saada jonkin tietyn ihmisryhmän ääni kuuluville. Kvalitatiivisen tutkimuksen aineistoa ei voi suoraan yleistää, mutta kvalitatiivisen tutkimuksen tekijän tulee pohtia tutkimustulostensa sovellettavuutta muihin vastaaviin kohdeympäristöihin. (Hakala 2018, 15–17.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on ilmiön ja jonkin tapahtuman kuvaaminen tai tietyn toiminnan ymmärtäminen sekä antaa teoreettisesti mielekäs tulkinta jollekin ilmiölle. Laadullisessa tutkimuksessa on olennaisen tärkeää, että henkilöillä, joilta tietoa kerätään, on tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman paljon kokemukseen perustuvaa tietoa. Sen vuoksi tutkittavien valinta tulee olla harkittua ja tutkimuksen tarkoitukseen sopivia. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 72.)

Kvalitatiivisen aineiston hankinnan peruskriteeri on luotettavuus. Aineiston sisäinen luotettavuus syntyy siitä, miten hyvin tutkimuksella saadut tiedot kuvaavat juuri niitä asioita ja sitä ilmiötä, johon tutkimuksessa on ollut tarkoitus perehtyä. Tutkimuksen alkuvaiheessa tutkijan tulee pohtia myös, onko käytetyllä menetelmällä koottujen tietojen pohjalta mahdollista tehdä yleisiä päätelmiä, eli kuinka luotettavaa aineisto on ulkoisesti. Tutkimuksen aineistonkeruun tulee mahdollistaa sekä yleisen tilanteen eli laajemman kontekstin että yksittäistapauksen tarkastelun. (Hakala 2018, 19.)

Laadullisen tutkimuksen aineistonhankintamenetelmiä ovat haastattelu, kysely, havainnointi ja erilaisista dokumenteista koottu tieto. Näitä erilaisia menetelmiä voidaan käyttää joko vaihtoehtoisesti, yhtä aikaa tai eri tavoin yhdisteltynä, riippuen tutkimusongelmasta ja tutkimuksen resursseista. Edellä mainittuja menetelmiä voi käyttää myös kvantitatiivisessa tutkimuksessa. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 62.)

Tässä opinnäytetyössä laadullista tutkimusmenetelmää edustaa kyselyn avoimet kysymykset, joita oli seitsemän kappaletta monivalintakysymysten jälkeen. Kysymyksiä oli yhtä paljon sekä huoltajille että varhaiskasvatuksen henkilökunnalle ja ne olivat täysin samanlaiset molemmille. Avoimilla kysymyksillä haluttiin selvittää mitä kasvatusyhteistyössä pidetään tärkeänä, mitä siltä odotetaan, mitkä ovat kasvatusyhteistyön tärkeimmät tavoitteet, mikä kasvatusyhteistyötä edistää ja mikä sitä vaikeuttaa. Näiden lisäksi haluttiin selvittää, millä tavalla viestintäteknologiaa halutaan kasvatusyhteistyössä hyödyntää. Lopussa oli mahdollisuus laittaa vapaasti ajatuksia kasvatusyhteistyöhön liittyen. Kyselyn toisessa osiossa varhaiskasvatussuunnitelman uudistamiseen liittyviä mielipiteitä ja ajatuksia haluttiin myös selvittää avoimilla kysymyksillä, joita oli viisi kappaletta. Kysymyksillä haluttiin selvittää, mitkä käytössä olevasta varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeen kysymyksistä haluttiin säilyttää, mitä haluttiin muuttaa ja miten, ja mitkä kysymykset tulisi poistaa. Näiden lisäksi haluttiin tietää, puuttuiko käytössä olevasta lomakkeesta vastaajien mielestä kysymyksiä tai aiheita, jotka ovat oleellisia vasun laadintaan, toteuttamiseen ja arviointiin liittyen. Viimeisessä kysymyksessä oli mahdollista esittää toiveita lomakkeen ulkoasuun, kysymysten järjestykseen ja aseteluun liittyen.

5.2 Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus

Määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimuksen, jota kutsutaan myös tilastolliseksi tutkimukseksi, avulla selvitetään usein lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa pyritään kartoittamaan olemassa oleva tilanne, selvittämään eri asioiden välisiä riippuvuuksia tai tutkittavassa ilmiössä tapahtuneita muutoksia ja sen pyrkimyksenä on myös ihmistä koskevien asioiden ja kokemusten kartoittaminen. Se edellyttää riittävän isoa ja edustavaa otosta, ja aineiston keruussa tyypillisesti käytetään standardoituja kyselylomakkeita valmiine vastausvaihtoehtoineen.

(Vilkkä 2021, 23 ja Heikkilä 2014, 15.) Kanasen (2011, 17) mukaan kvantitatiivinen tutkimus pyrkii yleistämään, joka voi tarkoittaa sitä, että pieneltä joukolta ihmisiä kerätään tutkimustietoa kyselylomakkeella. Tämän pienen joukon eli otoksen vastaajien katsotaan edustavan koko joukkoa eli perusjoukkoa, ja tutkimustulosten edustavan koko joukkoa, eli populaatiota, jota ilmiö koskettaa.

Kvantitatiivinen tutkimus edellyttää tutkittavan ilmiön tuntemista ja sitä, mitkä tekijät vaikuttavat kyseessä olevaan ilmiöön. Tutkimusta ja mittausta ei voi suorittaa, jos ei ole tiedossa, mitä mitataan. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa menetelmänä ovat strukturoidut kysymykset, jotka muodostavat tiedonkeruumenetelmän eli kyselylomakkeen. Nämä kysymykset ovat saaneet alkunsa tekijöistä, joista tutkittava ilmiö koostuu. (Kananen 2011, 18.)

Tässä opinnäytetyössä kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää edustaa kyselyn strukturoidut monivalintakysymykset. Kasvatusyhteistyön eri osa- alueisiin liittyviä monivalintakysymyksiä oli yhteensä seitsemän sekä huoltajille että varhaiskasvatuksen henkilökunnalle suunnatussa kyselyssä. Kysymykset käsittelivät samaa aihetta molempien vastaajien näkökulmasta. Jokaisen monivalintakysymyksen jälkeen oli mahdollisuus antaa vastauksille perustelut ja mahdollisia kehittämisedotuksia. Kysymyksillä haluttiin selvittää mitä mieltä varhaiskasvatuksen henkilökunta, ja lasten huoltajat ovat kyseisellä hetkellä kasvatusyhteistyön eri osa- alueista ja kuinka se toimii.

5.3 Tutkimuksen lähtökohdat ja ympäristö

Suomussalmen kunta on Kainuun maakunnan pohjoisin kunta, jossa vuoden 2020 lopussa oli asukkaita 7594. Asukasluku on pienentynyt huomattavasti vuodesta 2000, jolloin se oli yli 11 000. (Suomussalmen kunta 2021.) Väestön vähenemisen, ikärakenteen muutosten vuoksi ja syntyvyyden pienentyessä kunnan eri hyvinvointipalveluihin, erityisesti lapsiperheiden palveluihin, satsaaminen on erittäin tärkeässä roolissa. Suomussalmen kunnan asukkaiden halutaan muodostavan hyvinvoivan ja rohkeasti toimivan yhteisön, joka on itse luomassa kuntalaisten tarvitsemia, laadukkaita hyvinvointipalveluita. Näiden turvaamiseksi Suomussalmen kunnassa pyritään lisäämään kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia ja vuorovaikutusta, jolloin kuntalaisten ideat saadaan käyttöön. (Suomussalmi 2017.)

Edellä mainittu Suomussalmen kuntastrategiaan kirjattu tavoite antaa pohjan sille, miksi on oleellista ja tärkeää ottaa mukaan lasten huoltajat varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseen. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin ja toimintatapojen kehittäminen perustuu arviointiin, joka on varhaiskasvatusta koskevan tiedon järjestelmällistä keruuta, analysointia ja tulkintaa. Arviointi on oman toiminnan kehittämistä ja varhaiskasvatuksen laadun parantamista sekä uuden oppimista. Arviointitiedon keräämistä oleellisempaa on arviointiprosessin lisäksi siitä seuraava kehittäminen. (Komi 2019.)

Suomussalmen kuntastrategian mukaisesti myös kunnan varhaiskasvatusta, tärkeää hyvinvointipalvelua, tulee kehittää yhdessä varhaiskasvatuksen asiakkaiden, lapsiperheiden kanssa. Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksen, sen toimintakulttuurin ja välineiden kehittämisen tavoitteena on luoda yhtenäinen toimintakulttuuri koko kunnan varhaiskasvatukseen ja näin taata mahdollisimman

tasalaatuinen ja laadukas varhaiskasvatus jokaiselle sitä tarvitsevalle. (Suomussalmen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 25)

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Suomussalmen kunnan varhaiskasvatus. Sen toimintamuotoja ovat yksi päiväkotiki ja perhepäivähoito. Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksen henkilökuntaan kuului tutkimuksen toteuttamisen hetkellä 9 varhaiskasvatuksen opettajaa, 22 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa, 2 varhaiskasvatuksen erityisopettajaa, varhaiskasvatuksen johtaja ja varajohtaja. Heidän lisäksi Suomussalmen kunnassa oli kolme perhepäivähoitajaa, kaksi vakituista ja yksi määräaikainen. Henkilökuntaan kuuluivat lisäksi viisi päiväkotiapulaista. Päiväkotiki Taivalkehto on ainut Suomussalmella toimiva päiväkotiki, joka oli hajautettu kuuteen eri toimipaikkaan ja siinä oli yhdeksän eri päiväkotiryhmää. Vuoden 2021 maaliskuun lopussa varhaiskasvatuksessa oli lapsia kirjoilla 209, joista alle esikouluikäisiä oli 171.

Tämän tutkimuksen tarve nousi selkeästi varhaiskasvatuksen arjesta. Syksyllä 2019 Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksessa oli toteutettu laadun arviointikysely lapsille, lasten huoltajille sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnalle. Huoltajille ja henkilöstölle suunnatussa kyselyssä kysyttiin kasvatusyhteistyön eri osa-alueista kuten yhteistyöstä perheiden kanssa, lapsen päivän; lapsiryhmän asioiden; päiväkodin toiminnan sekä varhaiskasvatussuunnitelman tiedottamisesta, varhaiskasvatussuunnitelman laadinnasta sekä huoltajien ja henkilökunnan tapaamisten määrästä. Niiden lisäksi kyselyn avulla haluttiin tietää henkilökunnan ja huoltajien tapaamisten laadusta, lapsen ja perheen päivittäisestä vastaanotosta ja lähtemisestä sekä perheen ja lasten yksilöllisestä huomioimisesta. Myös kasvatusyhteistyöhön kuuluvat yhteiset juhlat ja tapahtumat oli huomioitu kyselyssä. (Kysely lasten huoltajille 2019.)

Arviointikyselyyn vastasi yhteensä 69 huoltajaa. Heissä eniten tyytymättömyyttä olivat aiheuttaneet tiedottamiseen liittyvät asiat sekä henkilökunnan ja huoltajien tapaamisten määrä sekä mobiilikirjaus. Nämä näkyvät mielestäni myös tyytymättömyydessä tilanteeseen, kun lapsi ja perhe ovat lähdössä kotiin. Varhaiskasvatussuunnitelmasta tiedottamiseen tyytyväisiä oli 81,16 % huoltajista, ja 7,25 % oli sitä mieltä, että asia ei ole kunnossa. Mieli pidettä ei osannut sanoa 11,59 % vastaajista. Varhaiskasvatussuunnitelman laadinta oli kunnossa 84,06 % mielestä vastaajista, 1,45 % oli asiasta toista mieltä. Tähän kysymykseen ei osannut sanoa mieli pidettä 14,49 %. Moni varhaiskasvatuksen opettaja on kertonut, että varhaiskasvatussuunnitelma keskusteluissa on usein tullut esille, että huoltajat eivät osaa täyttää lomaketta, koska eivät oikein ymmärrä kysymyksiä. Pohdin tuloksia miettiessäni, että näkyvätkö nämä kokemukset tässä kyselyssä siten, että huoltajat eivät ole osanneet sanoa mieli pidettään varhaiskasvatussuunnitelmasta tiedottamiseen ja sen laadintaan.

Vastausvaihtoehtojen lisäksi huoltajilla oli mahdollisuus kirjoittaa perusteluita vastauksille. Niissä tuli esille useita tiedottamiseen, lapsen päiväkulusta kertomiseen sekä tapaamisten määrään liittyviä mielipiteitä. Tiedottaminen huoltajille yhteisistä tapaamisista on ollut puutteellista, ja lapsen päiväkulusta on kerrottu niukasti. Henkilökunnan ja huoltajien välisiä tapaamisia toivottiin enemmän, jotta olisi enemmän aikaa perusteellisempiin keskusteluihin lapsen varhaiskasvatukseen liittyvistä asioista.

Laadunarviointikyselyyn kyselyyn vastasi yhteensä 33 varhaiskasvatuksen työntekijää. Henkilöstön vastausten perusteella tyytymättömyyttä koettiin eniten mobiilikirjaukseen, tiedottamiseen, lapsen ja perheen yksilöllisten tarpeiden huomioimiseen, varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan sekä perheen vastaanottoon liittyvissä asioissa. Henkilöstön vastausten perusteluissa tuli esille tyytymättömyys lapsen varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeen rakenteeseen ja sisältöön. Sillä hetkellä käytössä olleet opetushallituksen laatimat varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeet (Liite 1) eivät olleet vastaajien mielestä käytännölliset ja vastanneet Suomussalmen varhaiskasvatuksen ja lasten huoltajien tarpeita.

Laadunarviointikyselyssä tuli esille useita ongelmakohtia ja kehittämisen tarpeita liittyen kasvatusyhteistyöhön. Päivittäiset kohtaamiset ja keskustelut lasten huoltajien kanssa, tiedottamiseen ja varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan liittyvät asiat näkyivät vastausten perusteluissa useimmiten. Laadunarviointikyselyn tulosten perusteella voitiin nähdä, millä tavalla kasvatusyhteistyö toimi sillä hetkellä lasten huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan näkökulmasta, kuitenkin antamalla syvällisempiä vastauksia sille, mitä kasvatusyhteistyössä pidetään tärkeänä ja oleellisena ja mitä siltä odotetaan sekä millä tavalla sitä voitaisiin kehittää huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan tarpeita vastaavaksi. Kasvatusyhteistyön kehittäminen ja varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeen uudistaminen oli henkilökunnan toive sekä huoltajilta saadun palautteen perusteella ajankohtainen ja tarpeellinen. Laadunarviointikyselyssä saadut tulokset antoivat alkusysäyksen tälle opinnäytetyölle. Tutkimussuunnitelma valmistui keväällä 2020, jossa tuli esille työn tavoitteet ja tarkoitus, alustavat tutkimuskysymykset, opinnäytetyön aikataulu, riskianalyysi sekä alustava teoriapohja.

5.4 Aineiston keräys

Kysely on yksi perinteisimmistä aineistonkeruumenetelmistä. Nykyään paperiset kyselylomakkeet ovat vähenemään päin sähköisten kyselyiden koko ajan lisääntyessä (Valli 2018, 81). Kysely on tarkoituksenmukainen tutkimusmenetelmä silloin, kun halutaan tietää mitä ihminen ajattelee (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 62). Kysely on aineistonkeruumenetelmä, jossa tietyin kriteerein valitulta ihmisjoukolta kysytään vastauksia samoihin kysymyksiin. Tutkimuksen tavoite ja tutkimusongelma määrittelee kyselyn toteuttamistavan ja kysymysten sisällön sekä rajaukset kyselyn vastaajiin. (Jyväskylän yliopisto 2016.)

Sähköisen kyselyn etuja ovat nopeus ja taloudellisuus, ja tutkimuksen toteuttamisen hetkellä vallinneen korona-tilanteen takia turvallisuus. (Valli ja Perkkilä 2018, 100.) Sähköisen kyselyn avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto tehokkaasti. Kyselytutkimukseen liittyy myös heikkouksia. Tutkimuksen aikana tutkija ei voi olla varma siitä, miten vakavasti vastaajat suhtautuvat tutkimukseen, ja kuinka rehellisesti ja huolellisesti he kysymyksiin vastaavat. Kyselytutkimuksessa on vaikea kontrolloida vääринymmärryksiä kysymysten suhteen ja kyselytutkimuksessa ei ole myöskään selvää, miten vastaajat ovat perehtyneet siihen asiaan, mistä kysytään. Vastaamattomuus on myös yksi kyselytutkimuksen heikkouksia. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.)

Kyselyn laatimiseen ja toteuttamiseen liittyy siis tekijöitä, jotka saattavat vaikuttaa vastauksiin, vastauksien informatiivisuuteen, vastausprosenttiin, ja kyselyn luotettavuuteen. Kyselyn onnistunut toteuttaminen edellyttää perehtymistä sen ongelmakohtiin etukäteen ja kyselyn pilotoimista ennen sen toteuttamista. (Jyväskylän yliopisto 2016.) Kyselyä rakennettaessa kysymysten muotoilussa tutkijan täytyy olla huolellinen, sillä kysymykset luovat perustan tutkimuksen onnistumiselle. Kysymykset rakennetaan tutkimuksen tavoitteiden ja tutkimusongelmien mukaisesti. (Valli ja Perkkilä 2018, 81.)

Kyselytutkimuksessa voidaan kerätä tietoa tosiasioista, käyttäytymisestä ja toiminnasta, tiedoista, arvoista, asenteista, uskomuksista, käsityksistä ja mielipiteistä. Kyselytutkimuksessa käytetään pääasiassa avoimia kysymyksiä, monivalintakysymyksiä sekä asteikkoihin eli skaaloihin perustuvia kysymystyyppisiä. (Hirsjärvi ym. 2009, 197–200.) Avoimet kysymykset sallivat vastaajien ilmaista itseään omin sanoin ja sekä vastaajalla on mahdollisuus vastata, mitä hän todella asioista ajattelee. Avoimien kysymysten vastaukset kertovat parhaimmillaan vastaajan tietämyksen aiheesta, keskeisimmät ja tärkeimmät ydinkohdat vastaajien ajattelussa sekä tuo esille myös vastaajien tunnekokemuksia ja antaa mahdollisuuden tunnistaa motivaatioon liittyviä seikkoja. (Hirsjärvi ym. 2009, 197–201.)

Kyselylomakkeessa asioita voidaan kysyä monella eri tavalla kuten avoimilla kysymyksillä tai käyttämällä järjestysasteikkoisia eli intensiivisyyttä mittaavia mittareita. Mielipidekyselyissä on usein monta suljettujen kysymysten muodossa esitettyjä väittämiä, joihin vastaajat ottavat kantaa, jolloin niiden avulla saadaan paljon tietoa vähässä tilassa. (Heikkilä 2014, 51.)

Asenteiden ja mielipiteiden mittaamiseen yksi sopivimmista vaihtoehdoista on Likertin asteikko. Useimmiten mittaamisen yhteydessä käytetään viisiportaista asteikkoa, jota tässäkin tutkimuksessa käytettiin. Asteikolla oli väittämiä, jotka ilmaisevat sekä kielteistä että myönteistä asennetta kysyttävään asiaan. Vastausvaihtoehdot tämän opinnäytetyön tutkimuksessa olivat täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain eri mieltä sekä täysin eri mieltä, jolloin vastaaja valitsi asteikolta parhaiten omaa käsitystään vastaavan vaihtoehdon. (Heikkilä 2014, 51 ja Tähinen, Laakkonen ja Broberg 2020, 25–28.)

Tämän opinnäytetyön tutkimus, webropol- kysely toteutettiin keväällä 2021. Ennen varsinaista tutkimuskyselyä tehtiin testikysely, johon vastasivat kolme työntekijää varhaiskasvatuksesta ja yksi huoltaja. Varhaiskasvatuksen edustajat olivat varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen opettaja ja varhaiskasvatuksen lastenhoitaja. Testikyselyn jälkeen tehtiin saadun palautteen perusteella pieniä muutoksia kysymyksiä lauserakenteeseen. Huoltajille tarkoitetun kyselyn linkki sijaitsi Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksen internet- sivulla. Saatekirjeet (Liite 2) jaettiin jokaiselle varhaiskasvatuksessa olevan lapsen huoltajille edellisellä viikolla ennen kyselyn aukeamista. Varhaiskasvatuksen henkilöstölle kyselyn linkki saatekirjeineen (Liite 5) meni sähköpostilla edellisellä viikolla ennen kyselyn aukeamista. Kysely oli auki kaksi viikkoa, 29.3–11.4.2021 välisenä aikana. Saatekirjeessä kerrottiin tutkimuksen tavoitteesta ja tarkoituksesta sekä siinä oli selkeät ohjeet kyselyyn vastaamiseen sekä yhteystiedot mahdollisia kysymyksiä varten. Tutkimuksen kohderyhmä oli

varhaiskasvatuksen henkilökunta sekä huoltajat, joten kohderyhmä oli tarkoin valittu. Uskoin heillä olevan paljon hyvää ja oleellista, kokemusperäistä tietoa tutkittavasta asiasta.

Kyselyn toteuttamishetkellä varhaiskasvatuksessa oli alle esikouluikäisiä lapsia kirjoilla 171. Huoltajilta tuli vastauksia yhteensä 23 kappaletta, jolloin vastausprosentti on 13, 5 %. Tässä tapauksessa vastausprosentti on suuntaa antava, koska varhaiskasvatuksen eri ryhmissä on sisaruksia, jolloin huoltajien määrä on vähän pienempi kuin tuo 171. Työntekijöitä, varhaiskasvatuksen opettajia ja lastenhoitajia, oli varhaiskasvatuksessa töissä kyselyn toteuttamishetkellä 31. Työntekijöitten vastauksia tuli yhteensä viisitoista kappaletta, vastausprosentin ollessa 48,4 %.

Kyselyn tuloksien analysointi alkoi elokuussa 2021. Ensimmäisenä kävin läpi varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeen uudistamiseen liittyvien kysymysten vastaukset, koska uudistetulle lomakkeelle oli tarvetta jo syksyn varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluihin. Vastausten perusteella muokkasin nykyistä varhaiskasvatussuunnitelma lomaketta, josta ensimmäinen versio valmistui syyskuussa 2021. Lomaketta käytiin läpi yhdessä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa sekä varhaiskasvatuksen johtajan kanssa ennen varhaiskasvatuksen opettajille lähettämistä. Varhaiskasvatuksen opettajille lähetin lomakkeen viikon 37 alussa, kuin myös sovitusti kahdelle esiopetuksen opettajalle. Lomaketta oli mahdollista kommentoida viikon 37 aikana. Lähetin muokatun lomakkeen myös vanhempainvapaalla olevalle varhaiskasvatuksen opettajalle ja yhdelle huoltajalle kommentoitavaksi. Syyskuussa oli varhaiskasvatuksen koulutuspäivä, jolloin lomake oli tarkoitus esitellä ja käydä yhdessä työntekijöiden kanssa läpi. Sairastumisen vuoksi lomakkeen esitteli koulutuspäivässä varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Koulutuspäivässä tuli esille vielä muutamia muutosehdotuksia liittyen varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön. Koulutuspäivässä päätettiin, että uudistettu varhaiskasvatussuunnitelmalomake otetaan käyttöön heti, ja vanhaa lomaketta voi tarvittaessa käyttää rinnalla. Sain apua lomakkeen teknisen ulkoasun viimeistelyyn Suomussalmen kunnan työntekijältä. Lomakkeen toimivuutta arvioidaan toimintakauden 2020–2021 aikana ja siihen tehdään tarvittaessa muutoksia toimintakauden jälkeen.

5.5 Kvalitatiivisen aineiston analyysi

Tässä työssä avoimilla kysymyksillä saadun eli kvalitatiivisen aineiston analysointimenetelmänä käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysia, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Sisällönanalyysillä voidaan analysoida erilaisia dokumentteja, kuten haastatteluita, kirjeitä, raportteja ja melkein mitä tahansa kirjalliseen muotoon saatettua materiaalia. Sisällönanalyysillä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Sisällönanalyysin tarkoitus on luoda sanallinen ja selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä ja sillä pyritään järjestämään aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon tärkeää ja olennaista informaatiota kadottamatta. Laadullisen aineiston analysoinnin tarkoituksena on informaatioarvon lisääminen. Sisällönanalyysi perustuu tulkintaan ja päättelyyn, jossa edetään tutkimuksesta saadusta aineistosta kohti käsitteellisempää näkemystä tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 103, 117–122.)

Aineistolähtöinen sisällönanalyysi voidaan jakaa karkeasti kolmeen eri vaiheeseen. Ensimmäisenä on aineiston redusointi eli pelkistäminen, toisena aineiston klusterointi eli ryhmittely ja kolmantena abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luonti. Tutkimuksen aineiston analysointi etenee vaiheittain.

1. Tutkimusaineiston lukeminen ja siihen perehtyminen
2. Pelkistettyjen ilmausten etsiminen ja merkitseminen
3. Pelkistettyjen ilmausten listaaminen
4. Samankaltaisuuksien ja erilaisuuksien etsiminen pelkistetyistä ilmauksista
5. Pelkistettyjen ilmausten ryhmittely/yhdistäminen ja alaluokkien muodostaminen
6. Alaluokkien yhdistäminen ja niistä yläluokkien muodostaminen
7. Yläluokkien yhdistäminen pääluokiksi tai yhdistäväksi luokaksi ja kokoavan käsitteen muodostaminen

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä tulee määrittää analyysiyksikkö ennen analyysin aloittamista. Se voi olla yksittäinen sana, lause tai ajatuskokonaisuus, jonka ratkaisemista ohjaavat tutkimuskysymykset ja aineiston laatu. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 122–123.) Tämän opinnäytetyön analyysiyksikkö määrittyy kasvatusyhteistyö- käsitteestä. Kasvatusyhteistyö on lasten huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välistä luottamuksellista ja vuorovaikutuksellista yhteistyötä lapsen kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi.

Opinnäytetyön avoimet kysymykset olivat puolistrukturoituja, koska kysymykset olivat sekä huoltajille ja varhaiskasvatuksen henkilökunnalle samat, ja niihin vastattiin omin sanoin. Tutkimuksessa saatu aineisto oli määrällisesti hyvin suppea ja vastaukset olivat hyvin selkeitä, samankaltaisia ja yhteneväisiä. Aineiston analysointi eteni edellä kuvatulla tavalla muutoin, mutta aineiston analysoinnissa pelkistämisen ja samankaltaisuuksien ja erilaisuuksien etsimisen jälkeen pystyi muodostamaan suoraan pääluokat ja käsitteet, jolloin alaluokkien ja yläluokkien muodostaminen jäi kokonaan pois, koska se ei ollut aineiston laajuuden perusteella mahdollista ja tarpeellista. Kyselystä saadun aineiston perusteella pääluokiksi muodostuivat selvästi vuorovaikutus, yhteiset kasvatukselliset tavoitteet ja lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi.

5.6 Määrällisen aineiston analysointi

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineiston keräämien ja analysointi ovat erillisiä vaiheita. Hyvin yleisten internetkyselyiden vastaukset tallentuvat suoraan tilasto- ohjelmaan, ja tulokset saadaan hyvin nopeasti. Näiden internet tutkimusten ja tutkimus- ja tiedonkeruuohjelmien etu on se, että niiden avulla voidaan toteuttaa koko tutkimus alusta loppuun. (Heikkilä 2104, 120.)

Kvantitatiivisen tutkimusaineiston käsittelyyn ja analysointiin sopivat parhaiten tilastolliset ohjelmitot. Kysely toteutettiin Webropol- kyselynä, joka on Pohjoismaiden käytetyin kyselytyökalu, nimenomaan kvantitatiivisten opinnäytetöiden aineistojen tiedonkeruussa. Webropol- ohjelmassa pystyy valitsemaan erilaisia kysymystyyppisiä muun muassa monivalintakysymyksiä ja avoimia kysymyksiä.

Sähköisen kyselyn aineistoa ei tarvitse erikseen syöttää tai litteroida, vaan strukturoitujen monivalintakysymysten vastausjakaumat saadaan suoraan taulukkoina ja kuvioina, joita tässä työssä tulkitaan sanallisesti. (Valli 2015, 48 ja Heikkilä 2014, 67–68.)

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa käsittelen kyselyn tuloksia tutkimuskysymysten kautta, joilla haluttiin selvittää mitä varhaiskasvatuksen henkilökunta pitää tärkeänä ja oleellisena kasvatusyhteistyössä, ja mitä lasten huoltajat pitävät tärkeänä ja oleellisena kasvatusyhteistyössä sekä millaisia muutoksia varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeeseen tulisi sisällyttää. Tuon esille myös sen, millä tavalla kasvatusyhteistyö toimii molempien vastaajien näkökulmasta ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja huoltajien ideoita ja ajatuksia kasvatusyhteistyön kehittämiseen.

6.1 Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksen henkilökunnan näkökulmasta

Kasvatusyhteistyö lapsen huoltajien kanssa alkaa muodostua ensimmäisestä kohtaamisesta lähtien. Tutustumiskäynnit luovat pohjan alkavalle yhteistyölle, joten sillä on tärkeä merkitys varhaiskasvatuksen alkaessa. Arjen kiire ja ajanpuute tuli esille kysyttäessä varhaiskasvatuksen henkilökunnan mielipidettä tutustumiskäyntien toteutumisesta. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan vastauksista nousi esille se, että tutustumiskäynneillä huoltajilla ei ole ollut mahdollisuutta rauhalliseen tutustumiseen varhaiskasvatuksen henkilökuntaan. 42,9 % oli osittain ja 7,2 % täysin samaa mieltä asiasta. Tämä tuli esille myös vastauksien perusteluissa. Suurin osa vastaajista kuitenkin kokee, että tutustumiskäynnit ovat toteutuneet hyvissä ajoin ennen varhaiskasvatuksen alkamista ja tutustumiskäynneillä on ollut mahdollista keskustella lapselle ja huoltajille tärkeistä asioista varhaiskasvatukseen liittyen.

”Tutustumiset ovat olleet kiireellisiä jo ennen korona-aikaa. Rauhallista aikaa sille oli vaikea järjestää ja on edelleen.”

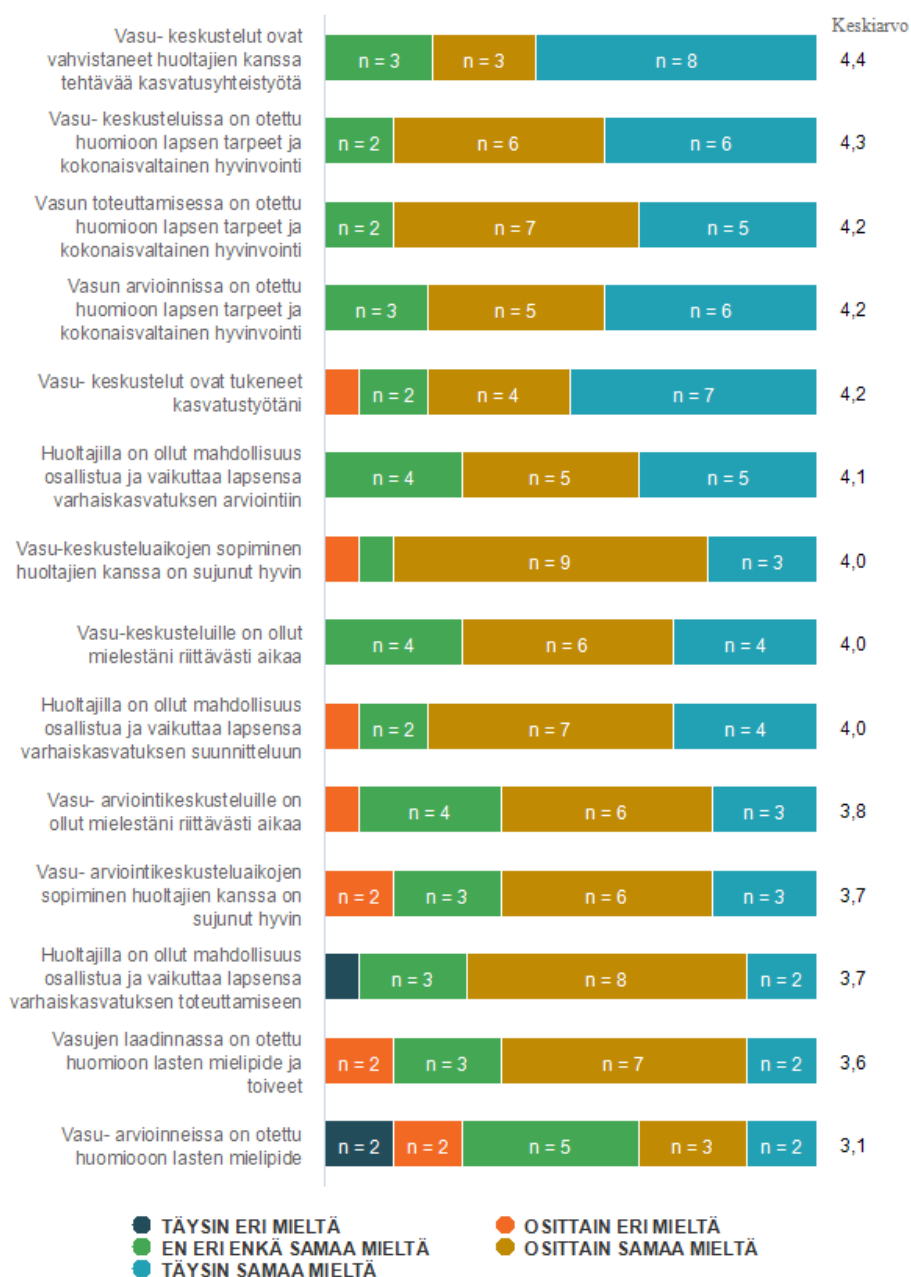
”Ei ole aina mahdollista järjestää rauhallista tutustumiskäyntiä. Henkilökuntaa voi puuttua, jolloin tutustumiskäynnit eivät välttämättä toteudu suunnitelman mukaisesti.”

Päivittäiset kohtaamiset huoltajien kanssa ovat hyvin olennainen ja tärkeä osa kasvatusyhteistyötä. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan vastauksissa tuli esille, että päivittäisiin kohtaamisiin ollaan suurimmaksi osaksi tyytyväisiä. 60 % vastaajista on osittain samaa mieltä niistä, että lapsen tullessa aamulla ryhmään on ollut mahdollisuus huomioida lapsi ja keskustella huoltajan kanssa sekä lapsen kotiinlähtötilanteessa on ollut mahdollista keskustella huoltajan kanssa lapsen päivästä. Varhaiskasvatuksen henkilökunnasta 40,0 % on täysin samaa mieltä siitä, että päivittäiset kohtaamiset ovat vahvistaneet kasvatusyhteistyötä. Perusteluissa nousee esille se, että kuulumiset koetaan erittäin tärkeiksi kaikille osapuolille, ja huoltajien kohtaamiseen on löydyttävä aikaa niin aamulla kuin iltapäivälläkin. Haasteita varhaiskasvatuksen työntekijöiden mielestä tuottaa se, että kaikki huoltajat eivät ”antaudu” kohtaamiselle, ja osa huoltajista ei ole kiinnostunut lapsensa päivästä ja heitä ei edes kiinnosta mitä työntekijä yrittää kertoa. Yksi tärkeä huomio työntekijöiden vastauksista oli, että tiedonkulkua tulee ryhmissä lisätä, jotta luovuttaja osaa kertoa lapsen päivästä.

Henkilökunta on pääosin tyytyväinen kokonaisuudessaan varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluihin, ainoastaan lapsen mielipiteen huomioiminen varhaiskasvatussuunnitelman arvioinnissa nousee asiana, josta ollaan eniten eri mieltä. Tämä tulee esille myös vastauksien perusteluissa.

“Vasu- arvioinnissa lasten mielipide on kyllä sivuutettu täysin. Kysymys herätteli kyllä tilanteeseen itseni hyvin.”

Vastauksista nousee esille myös käytössä olleen varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeen toimimattomuus. Lomake koettiin huonoksi ja vaikeasti ymmärrettäväksi etenkin vanhempien näkökulmasta ja toiveena on saada kuntaan oma varhaiskasvatussuunnitelmalomake. Henkilöstössä oli selvästi huoltajia enemmän niitä, joilla ei ollut selkeää mielipidettä kysyttävään asiaan.

KUVA 1. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Monialaisella yhteistyöllä tarkoitetaan lasten huoltajien, varhaiskasvatuksen henkilökunnan, neuvolan, toiminta- ja puheterapian, kuntoutuksen, lastensuojelun ja sosiaalihuollon välistä yhteistyötä. Varhaiskasvatuksen henkilökunta on tyytyväinen suurimmalta osin monialaiseen yhteistyöhön, kuten alla olevasta kuvasta voi päätellä. Vastaajista 6,7 % oli osittain eri mieltä siitä, että monialainen yhteistyö on vastannut lapsen tarpeisiin, samoin monialaisen yhteistyön riittävydestä. Vastaajista 20 % oli osittain eri mieltä siitä, että vastuu monialaisten yhteistyöpalavereiden sopimisesta on selkeä. Varhaiskasvatuksen henkilökunnasta 60,0 % on osittain samaa mieltä, että monialainen yhteistyö on tukenut omaa työtä varhaiskasvatuksessa.

TAULUKKO 1. Monialainen yhteistyö

	TÄYSIN ERI MIELTÄ	OSITTAIN ERI MIELTÄ	EN ERI ENKÄ SAMAA MIELTÄ	OSITTAIN SAMAA MIELTÄ	TÄYSIN SAMAA MIELTÄ	Keski-arvo	Medi-aani
Vastuu monialaisten yhteistyöpalavereiden sopimisesta on selkeä	0,0%	20,0%	26,7%	46,6%	6,7%	3,4	4,0
Monialainen yhteistyö on osaltaan edistänyt ja tukenut lapsen turvallista kasvua, kehitystä ja oppimista	0,0%	0,0%	20,0%	53,3%	26,7%	4,1	4,0
Monialainen yhteistyö on vastannut lapsen tuen tarpeisiin	0,0%	6,7%	26,7%	46,6%	20,0%	3,8	4,0
Monialainen yhteistyö on tukenut minua työssäni varhaiskasvatuksessa	0,0%	0,0%	13,3%	60,0%	26,7%	4,1	4,0
Monialainen yhteistyö on ollut riittävää	0,0%	6,7%	33,3%	53,3%	6,7%	3,6	4,0
Monialainen yhteistyö on vahvistanut huoltajien kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä	0,0%	0,0%	26,7%	53,3%	20,0%	3,9	4,0

Varhaiskasvatuksen henkilökunta pitää tärkeimpänä asiana kasvatusyhteistyössä huoltajien kanssa toimivaa vuorovaikutusta. Siinä korostuvat avoimuus, luottamus, rehellisyys sekä huoltajien aito kohtaaminen ja kuunteleminen. Kasvatusyhteistyön onnistumisen kannalta on myös keskeistä huoltajien kunnioittaminen sekä henkilökunnan rohkeus ottaa vaikeitakin asioita esille huoltajien kanssa. Molempinpuolisen luottamuksen syntyminen avoimen ja rehellisen vuorovaikutuksen avulla tukee lapsen kasvua, kehitystä, oppimista sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia varhaiskasvatuksessa. Aito ja positiivinen vuorovaikutus edistää huoltajien kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä. Luottamuksen ja avoimuuden puute vuorovaikutuksessa koetaan vaikeuttavan yhteistyötä arjen kiireen ja ajanpuutteen lisäksi.

Kasvatusyhteistyön tärkeimpänä tavoitteena varhaiskasvatuksen henkilökunta näkee lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisen. Vastauksissa korostuvat lapsen etu, yksilöllisyyden huomioiminen, ja lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen. Yhteinen linja kasvatuksellisissa tavoitteissa sekä varhaiskasvatuksessa, että kotona nähdään tärkeänä kasvatusyhteistyön onnistumisen kannalta. Varhaiskasvatuksen henkilökunta toivoo kasvatusyhteistyön osaksi sähköisiä viestintäkanavia, joiden kautta voi lähettää huoltajille kuvia ja videoita lapsen varhaiskasvatuksesta. Niiden lisäksi sitä voitaisiin hyödyntää tiedottamisessa, perinteisten keinojen lisäksi.

6.2 Kasvatusyhteistyö huoltajien näkökulmasta

Huoltajien mielipiteet ja kokemukset tutustumiskäyntien onnistumisesta olivat hyvin samankaltaisia varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa. Lasten huoltajista yli puolet, 65 prosenttia, oli täysin samaa mieltä siitä, että tutustumiskäynnit ovat toteutuneet hyvissä ajoin ennen lapsen aloitettua varhaiskasvatuksessa. Yli puolet vastaajista oli täysin samaa mieltä myös siitä, että tutustumiskäynneillä on ollut mahdollisuus rauhalliseen tutustumiseen varhaiskasvatusympäristöön, sekä siitä, että tutustumiskäynneillä on ollut mahdollista keskustella lapselle ja huoltajille tärkeistä asioista varhaiskasvatukseen liittyen. Vähiten täysin samaa mieltä vastaajat ovat olleet siitä, että tutustumiskäynneillä on ollut mahdollisuus rauhalliseen tutustumiseen varhaiskasvatuksen oppimisympäristöön sekä rauhalliseen tutustumiseen varhaiskasvatuksen henkilökuntaan. Suurin osa, 47,8 % oli kuitenkin sitä mieltä, että tutustumiskäynnit ovat luoneet hyvän pohjan varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa tehtävälle yhteistyölle.

Vastauksien perusteluissa ja mahdollisissa kehittämissuhteissa, joita tuli yhteensä kymmenen kappaletta, tuli esille toiveet useammasta tutustumiskäynnistä sekä tutustumiskäyntien huolellisesta suunnittelusta, jotta siitä jäisi kaikille osapuolille positiivinen kokemus. Henkilökunnan esittelyä, tai ainakin lapsen varhaiskasvatusryhmän henkilöstön kuvia halutaan näkyville, jotta tutustumiskäynneillä voisi niistä katsoa, ketä työntekijöitä ryhmään kuuluu.

”...ajan kanssa tutustumaan useampi kerta vanhempien kanssa ja yksin sisällä ja ulkona.”

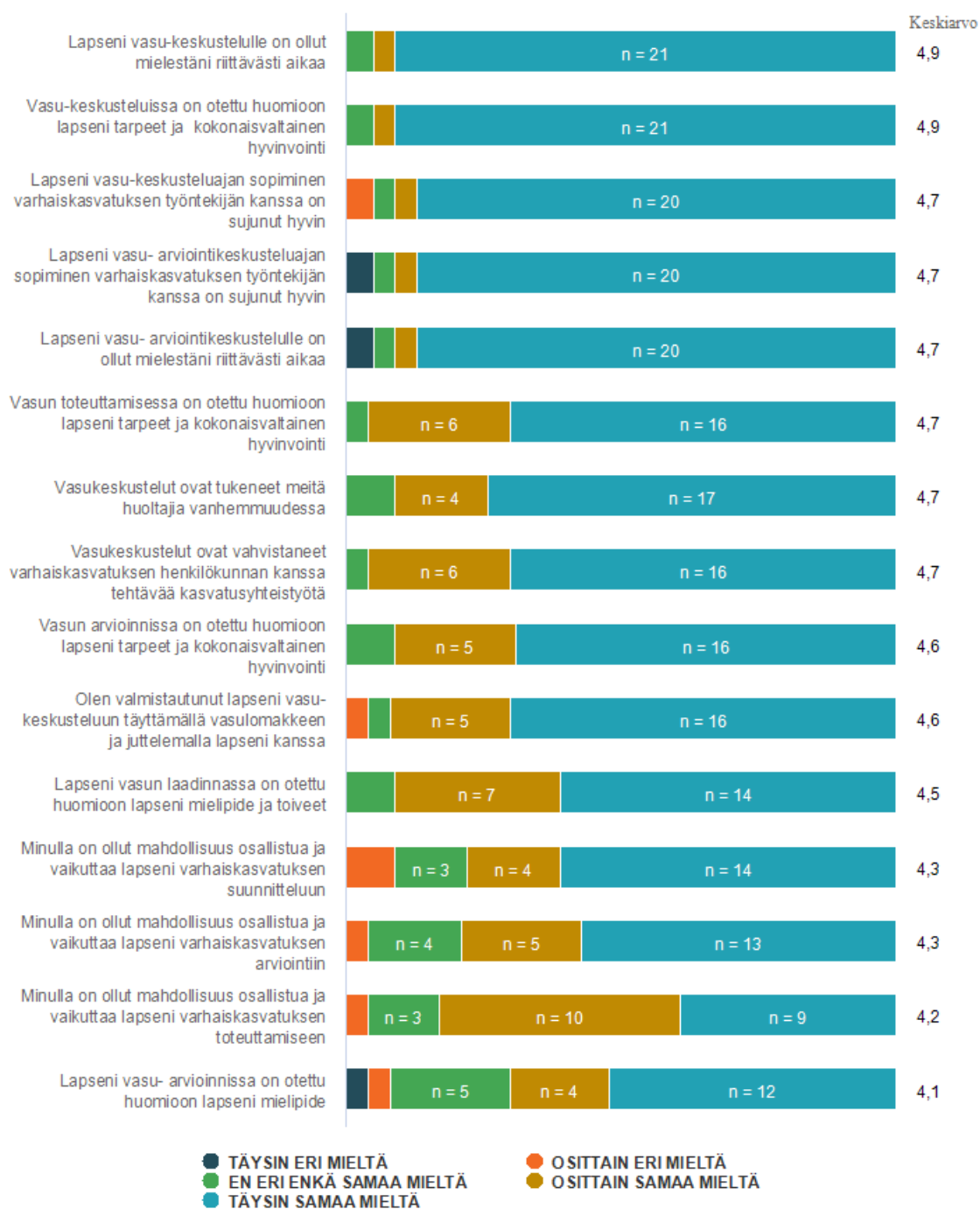
”Kotiin lähetettäviin papereihin voisi mielestäni lisätä ns. pakolliseksi kohdan ”soita ja varaa tutustumiskäynti hoitavan hoitopaikan kanssa esim 1kk aiemmin” että se toimisi muistukkeena vanhemmille lapsen tutustuttamisesta hoitopaikkaan hyvissä ajoin.”

Päivittäiset kohtaamiset varhaiskasvatuksessa ovat todella merkittävä osa kasvatusyhteistyötä. Huoltajat ovat vastauksien perusteella tyytyväisiä päivittäisiin kohtaamisiin, sillä kaikissa päivittäisiin kohtaamisiin liittyvissä kysymyksissä suurin osa oli osittain ja täysin samaa mieltä. Huoltajista 60,9 % ovat täysin samaa mieltä siitä, että päivittäiset kohtaamiset ovat vahvistaneet kasvatusyhteistyötä.

Vastauksien perusteluissa ja kehittämissuhteissa tuli kuitenkin esille kiire, joka tuonti- ja hakutilanteissa hankaloittaa henkilökunnan kanssa käytävää keskustelutilannetta, jolloin kuulumisten

vaihto jää pinnalliseksi tai sitä ei ole ollenkaan. Osa vastaajista kokee hankalaksi myös sen, jos lapsen oman varhaiskasvatusryhmän aikuisia ei ole paikalla ja varsinkin jos mobiiliin kirjaaminen on jäänyt tekemättä. Vastauksista nousi esille yksi selkeä kehittämissuositus liittyen oman lapsen varhaiskasvatusryhmän henkilökunnan tunnistettavuuteen. Lapsiryhmillä on käytössä eri väriset liivit ulkoilujen aikana, ja samaa ehdotettiin myös henkilökunnalle.

Varhaiskasvatussuunnitelmat- ja keskustelut ovat todella tärkeä ja oleellinen osa huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välistä kasvatusyhteistyötä. Kysymyksillä haluttiin selvittää huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan mielipiteitä varhaiskasvatuskeskusteluiden toimivuudesta ja vaikutuksesta lapsen varhaiskasvatukseen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin, sekä kasvatusyhteistyöhön. Tulosten perusteella huoltajat ovat pääosin tyytyväisiä vasukeskusteluihin. Vastaajista 91,3 % on täysin samaa mieltä sekä riittävästä ajasta keskusteluille että lapsen tarpeiden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin huomioon ottamisesta keskusteluissa. Huoltajista 73,9 % kokee, että keskustelut tukevat heitä vanhemmuudessa, ja 69,6 % on täysin sitä mieltä, että keskustelut ovat vahvistaneet varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä. Vastauksien perusteluissa nousee esille toive perusteellisemmasta varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeesta sekä sähköisestä lomakepohjasta.

KUVA 2. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma eli vasu

Monialaiseen yhteistyöhön ovat molemmat ryhmät, sekä huoltajat että varhaiskasvatuksen henkilöstö tyytyväisiä suurimmalta osin. Huoltajista 7,1 prosenttia oli osittain eri mieltä siitä, että monialainen yhteistyö on vastannut lapsen tarpeisiin, ja tämä nousi esille myös varhaiskasvatuksen henkilökunnan vastauksissa, josta 6,7 % oli myös osittain eri mieltä asiasta. sekä huoltajien että varhaiskasvatuksen henkilöstön keskuudessa. Vastauksien perusteluissa tuotiin esille selkeän toimintamallin puute tilanteessa, jolloin huoli lapsesta herää, sekä toive tiiviimmästä ja tehokkaammasta yhteistyöstä toimijoiden kesken.

Vuorovaikutuksen laatu kasvatusyhteistyössä korostuu myös huoltajien vastauksissa. Huoltajat pitivät tärkeänä avointa, luottamuksellista, rehellistä ja aitoa kohtaamista ja keskustelua varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa, joka luo hyvät edellytykset lapsen yksilöllisen kasvun ja kehityksen tukemiseen. Molemminpuolinen kunnioittaminen, aito kiinnostus lapsen ja perheen asioista sekä yhteiset ja sopivat kasvatukselliset tavoitteet lapsen etu edellä kaikissa asioissa nähdään oleellisena osana kasvatusyhteistyötä. Toimivaa vuorovaikutusta odotetaan ja se on huoltajien mielestä yksi kasvatusyhteistyön tärkeimmistä tavoitteista kuten myös lapsen, vanhemmuuden ja koko perheen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen.

Huoltajien vastauksissa tuli esille varhaiskasvatuksen turvallinen fyysinen, sosiaalinen ja henkinen kasvuympäristö. Lasten sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen tukeminen koetaan tärkeäksi, jotta he oppisivat toimimaan ryhmässä ja ottamaan toisen lapset huomioon. Huoltajat odottavat, että lapsi kokee olonsa turvalliseksi, varhaiskasvatuksen henkilökunta puuttuu kiusaamiseen ja siitä kerrotaan heti huoltajille. Lapsen yksilöllisyyden, persoonallisuuden huomioiminen ja lapsen hyväksyminen omana itsenään varhaiskasvatusryhmän jäsenenä koetaan myös erittäin tärkeäksi. Fyysisen kasvuympäristön huomioiminen nähdään myös tärkeänä osana yhteistyötä, kuinka turvataan tilojen toimivuus ja turvallisuus varhaiskasvatusryhmän kanssa.

Kasvatusyhteistyötä edistää huoltajien mielestä positiivisen ja avoimen vuorovaikutuksen lisäksi varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut, selkeä ja ajankohtainen tiedottaminen, riittävät resurssit ja hyvinvoiva henkilöstö. Puutteet ja haasteet edellä mainituissa taas vaikeuttavat huoltajien mielestä kasvatusyhteistyötä. Molempien osapuolten kiire, varhaiskasvatushenkilöstön riittämättömät resurssit sekä vaihtuva henkilöstö vaikuttavat kielteisesti yhteistyön sujuvuuteen. Huoltajia mietitytti myös henkilöstön läsnäolo kohtaamistilanteissa. Huoltajat toivovat kasvatusyhteistyön tukemiseen sähköisiä tiedotuskanavia, jonka kautta he saisivat informaatiota toiminnasta ja tulevista tapahtumista. Niitä voisi hyödyntää myös lasten kuvien lähettämiseen huoltajille.

6.3 Varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeen uudistaminen

Kyselyn viisi viimeistä avointa kysymystä liittyivät varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeen uudistamiseen. Kysymyksillä haluttiin selvittää mielipiteitä lomakkeen kysymysten tarpeellisuudesta, järjestyksestä ja kysymysten asettelusta. Kysymyksillä haluttiin mielipiteitä siihen, onko nykyisessä lomakkeessa kysymyksiä, mitä tulee säilyttää, mitä kysymyksiä tulisi muuttaa ja miten sekä mitkä tulisi kokonaan poistaa. Näiden lisäksi haluttiin selvittää, puuttuuko vastaajien mielestä lomakkeesta kysymyksiä tai aiheita, jotka ovat oleellisia varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan, toteuttamiseen ja arviointiin liittyen.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön vastauksien perusteella käytössä olevan lomakkeen kysymyksistä haluttiin säilyttää lapsen näkökulman ja mielipiteiden huomiointi, lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja tarpeet sekä niiden huomioon ottaminen, tavoitteet pedagogiselle toiminnalle, toimenpi-

teet ja menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi. Näiden lisäksi lapsen hyvinvoinnin tukemiseen liittyvät muut huomioitavat asiat haluttiin myös säilyttää. Huoltajien vastauksista ei tullut esille selvästi kysymyksiä, jotka haluttiin säilyttää.

Kysyttäessä varhaiskasvatuksen henkilöstöltä nykyisen käytössä olevan lomakkeen kysymyksien muuttamisesta, esille tuli niiden selkeyttäminen, konkretisointi ja yhdistäminen. Toiveena oli, että ”kehityksen ja oppimisen tukeen liittyvät tarpeet sekä tuen toteuttamiseen liittyvät tavoitteet ja sovitut järjestelyt”- kysymys olisi omalla lomakkeella kokonaan. Lomakkeesta toivottiin enemmän lasten näköistä ja siihen haluttiin myös lasten näkökulmia esiin tuovia kysymyksiä ja ajatuksia. Uuteen lomakkeeseen haluttiin selvät kohdat allekirjoituksille ja päivämäärälle, jotka käytössä olevasta lomakkeesta puuttuvat. Huoltajien vastauksissa tuli esille myös kysymysten selkeyttäminen, konkretisointi ja yhdistäminen, sekä siihen toivottiin varhaiskasvatuksen työntekijöiden tavoin lapsen näkökulmaa enemmän esille tuovia asioita.

”Voisi olla oikeasti lapsen kanssa mietittäviä juttuja. Lomake on jotenkin pinnallinen, ”kunpahan on pakko tehdä”

Käytössä olevasta varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeesta haluttiin varhaiskasvatuksen työntekijöiden vastauksien perusteella poistaa ”Tarkennuksia toimintakauden aikana lapsen tarpeiden mukaan” kysymys (Liite 1). Vastauksissa tuli esille myös jo aiemmin mainittu erityisen tuen kohta, joka haluttiin saada ihan omaksi liitteeksi omalle sivulle. Huoltajilla ei ollut tähän kysymykseen mielipiteitä.

Toiseksi viimeisessä kysymyksessä haluttiin tietää, puuttuiko nykyisestä lomakkeesta oleellisia kysymyksiä tai aiheita vasun laadintaan, toteuttamiseen tai arviointiin liittyen. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden vastauksissa tuli esille, että nyt lomakkeesta puuttuu selkokielineen info vanhemmille, sekä kohta missä vanhemmat kertoisivat, miten kotona menee. Vastauksissa mainittiin myös allekirjoitusten puuttuminen sekä selkeä kohta vasu- arvioinnille.

”Kohdassa 4.1 On yleismaailmallisesti kysytty. Kohtaa syntyy tekstiä tai sitten ei. Olisiko hyötyä tukikysymyksistä ja aihealueistauksesta, jota siinä voisi käsitellä.”

”Alle 3v lapsilla olisi hyvä olla kohta, jossa käydään läpi lapselle arkisia asioita esim. ruokailu, uni ym koska ovat tärkeässä roolissa alle 3 vuotiaiden varhaiskasvatuksessa (Aikaisempi ikäkausi vasu oli tässä hyvä)”

Huoltajat toivoivat koko perheen huomioimista, kohtaa, jossa käsitellään päiväkodin yhteisiä sääntöjä esimerkiksi tuomiseen ja hakemiseen liittyen. Toiveena oli myös kohta, johon voisi lisätä vapaa-muotoisen kuvauksen lapsesta mm. persoonallisuuteen liittyen. Vastauksissa tuli esille myös, että lapsen osallisuudella ja mielipiteillä pitäisi olla suurempi rooli.

Viimeisessä kysymyksessä kysyttiin toiveita lomakkeen ulkoasuun sekä kysymysten järjestykseen ja aseteluun. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden vastauksissa toivottiin selkeyttä, yhdenmukaisuutta ja hyvää ohjeistusta täyttöön. Toiveena oli myös ”jatkumo” periaate vasuun, jolloin kirjaaminen helpottuisi ja välttyttäisiin turhalta samojen papereiden tulostamiselta. Huoltajien vastauksissa tuli esille se, että lomakkeeseen toivotaan yksilöllisyyttä ja selkeyttä. Siitä toivottiin myös helpommin luettavaa ja

ymmärrettävää. Kieliasun ja lauserakenteiden muuttaminen ja kysymyksien pilkkominen nousivat myös vastauksissa esille. Uuteen lomakkeeseen toiveena oli saada värikkyttä ja graavista ilmettä.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Bronfenbrennerin teorian mukaan lapsen eri kasvuympäristöjen, kodin ja varhaiskasvatuksen, keskinäinen kasvatusyhteistyö nähdään erittäin tärkeänä. Kasvuympäristöjen yhtenäisyydellä ja niiden saumattomalla yhteistyöllä, yhteisillä kasvatuksellisilla tavoitteilla luodaan lapselle hyvät mahdollisuudet kasvaa, kehittyä ja oppia uusia asioita turvallisesti. Kasvatusyhteistyö lapsen huoltajien kanssa on varhaiskasvattajien työn yksi tärkeimmistä kulmakivistä lapsen kasvun, kehityksen, oppimisen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemiseksi. Kasvatusyhteistyö alkaa lapsen ja huoltajien tullessa tutustumiskäynnille varhaiskasvatukseen, ja jatkuu arjessa päivittäisten kohtaamisten merkeissä. Yksi tärkeimmistä kasvatusyhteistyön osa-alueista on lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadinta ja keskustelut yhdessä lapsen huoltajien kanssa. Tiedottaminen varhaiskasvatuksesta, vanhempainillat, juhlat ja muut yhteiset tapahtumat tukevat ja edistävät omalta osaltaan kasvatusyhteistyötä henkilöstön ja huoltajien välillä.

Tässä opinnäytetyössä käytettiin kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmiä, joilla kerättiin varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten huoltajien mielipiteitä ja kokemuksia kasvatusyhteistyöstä varhaiskasvatuksen arjessa ja esitettiin keinoja kasvatusyhteistyön kehittämiseen. Saatujen tulosten perusteella uudistettiin varhaiskasvatussuunnitelmalomake. Opinnäytetyön tavoitteena oli varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja huoltajien välisen kasvatusyhteistyön kehittäminen sekä Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksen laadun parantaminen. Tässä luvussa tuodaan esille, miten tavoitteet opinnäytetyössä saavutettiin, pohditaan kyselyn tuloksia ja vertaillaan niitä työssä esitettyyn teoriapohjaan. Lopuksi tuodaan esille kehittämisideoita, jotka nousevat kyselystä saadusta aineistosta sekä jatkotutkimusaiheita.

7.1 Tulosten tarkastelua

Kyselyn toteuttamishetkellä Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksessa oli alle esikouluikäisiä lapsia kirjoilla 171. Saatekirjeet jaettiin kaikille, sillä hetkellä varhaiskasvatuksessa oleville huoltajille varhaiskasvatusryhmien kautta. Huoltajilta tuli vastauksia yhteensä 23 kappaletta. Työntekijöitä, varhaiskasvatuksen opettajia ja lastenhoitajia, oli varhaiskasvatuksessa töissä kyselyn toteuttamishetkellä 31. Työntekijöitten vastauksia tuli yhteensä viisitoista kappaletta. Vastausprosentit jäivät siis alhaisiksi molemmissa ryhmissä, johon on voinut vaikuttaa monet asiat. Valli ja Perkkiä (2018) ja Hirsjärvi ym. (2009) ovat tuoneet esille sähköisen kyselyn hyviä ja huonoja puolia. Sähköinen kysely, kuten tässä työssä käytetty webropol- kysely on helppo toteuttaa, tehokas ja taloudellinen. Edustavan otoksen saaminen voi olla kuitenkin haasteellista, kun käytettävissä ei ole kohderyhmään kuuluvien sähköpostiosoitteita (Heikkilä 2014, 67). Tässä tutkimuksessa tämän toteuttaminen, sähköpostiosoitteiden saaminen ei ollut mahdollista, joten päädyttiin saatekirjeisiin missä oli ohjeet siitä, missä kyselyn linkki sijaitisi. Varmuutta siitä, että saatekirjeet ovat lopulta päätyneet huoltajille kotiin, ei ole, joten se on voinut vaikuttaa vastausprosenttiin. Palautusprosenttiin ja kyselyn onnistumiseen vaikuttavat muun muassa kohderyhmä, tutkimuksen aihe ja kiinnostavuus ja motivointi saatekirjeessä (Valli 2015, 45–46). Kohderyhmä oli työn tavoitteen saavuttamisen kannalta onnistunut, mutta voi olla, että kyselyn aihe ei kiinnostanut tarpeeksi tai kyselyyn vastaamiseen ei ollut aikaa.

Arki lapsiperheissä on usein hektistä eikä ylimääräisiin asioihin ehdi paneutua. Samoin varhaiskasvatuksen työntekijöillä ajan löytäminen muuhun kuin perustyön hoitamiseen on usein pulmallista. Pienestä vastausprosentista huolimatta kyselystä saatu aineisto ja tulokset ovat hyödynnettävissä ja luovat hyvän pohjan tämän kehittämistyön tarkoituksen ja tavoitteen saavuttamiseen. Saadusta aineistosta nousi selkeästi esille kasvatusyhteistyön osa- alueita, joiden kehittämiseen tulee kiinnittää jatkossa huomiota.

Kasvatusyhteistyö lasten huoltajien kanssa on olennainen ja tärkeä osa varhaiskasvatuksessa tehtävää työtä ja onnistuessaan luo vahvan pohjan lapsen kokonaisvaltaiselle kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiselle. Kyselyssä saadut tulokset tuovat vahvasti esille huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välisen vuorovaikutuksen merkityksen kasvatusyhteistyön onnistumiselle. Vuorovaikutus, sen laatu ja määrä tulivat selkeästi esille läpi koko aineiston sekä huoltajien, että henkilökunnan vastausten osalta. Avointa, luottamuksellista, rehellistä vuorovaikutusta pidetään tärkeimpänä asiana kasvatusyhteistyön onnistumisen kannalta, ja sitä siltä myös odotetaan. Aito, kiireetön ja läsnä oleva kohtaaminen jo tutustumiskäynneiltä lähtien ja kuunteleminen vuorovaikutustilanteissa antaa molemmille osa- puolille varmuuden siitä, että lapsen ja perheen asioista ollaan aidosti kiinnostuneita. Luottamus ja molemminpuolinen kunnioittaminen huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön välisessä kasvatusyhteistyössä luo pohjan myös vaikeiden ja haasteellisten asioiden läpikäymiseen yhdessä.

Huoltajien mielestä kasvatusyhteistyön tärkein tavoite on hyvinvoiva lapsi, jossa onnistutaan tuemalla yksilöllistä kasvua, kehitystä ja oppimista sosiaalisesti, henkisesti ja fyysisesti turvallisessa kasvuympäristössä. Tämä hyvin tärkeä tavoite näkyy vahvasti myös uudistetussa varhaiskasvatuslaissa kuten myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa. Niihin on kirjattu, että varhaiskasvatuksen oppimisympäristön, joka kattaa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ulottuvuuden, tulee tukea lasten terveen itsetunnon ja sekä sosiaalisten ja oppimisen taitojen kehittymistä. (Opetushallitus 2022)

Myös perheiden ja vanhemmuuden tukeminen yhteisen ja tasapainoisen kasvatuksellisen linjan löytämisen kautta nähdään tärkeänä tavoitteena. Kasvatusyhteistyön yhtenä tavoitteena nähdään myös se, että lapsi pääsee opettelemaan ja harjoittelemaan sosiaalisia taitoja, ohjeiden ja sääntöjen noudattamista varhaiskasvatusryhmässä. Kasvatusyhteistyön tärkeimpänä tavoitteena varhaiskasvatuksen henkilökunta näkee lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisen huoltajien kanssa yhteisillä kasvatuksellisilla tavoitteilla ja keinoilla huomioimalla lapsen edun ensisijaisuus, yksilölliset tarpeet, kasvu, kehitys ja oppiminen sekä luonteenpiirteet ja tavat.

Kasvatusyhteistyötä varhaiskasvatuksen työntekijöiden sekä huoltajien mielestä edistää jo edellä mainitun laadukkaan vuorovaikutuksen lisäksi säännöllisyys tapaamisissa ja keskusteluissa sekä selkeä ja ajankohtainen tiedottaminen. Tässä tutkimuksessa haluttiin selvittää myös varhaiskasvatuksessa tapahtuvan tiedottamisen toimivuutta. Tiedottamisella tarkoitettiin tässä tutkimuksessa varhaiskasvatuksen johtajalta tulevaa tiedottamista huoltajille, sekä varhaiskasvatusryhmistä tapahtuvaa tiedottamista huoltajille. Huoltajat ovat suurimmaksi osaksi tyytyväisiä tiedottamiseen, kuten myös varhaiskasvatuksen henkilökunta. Ainoastaan varhaiskasvatusryhmän viikkosuunnitelmien tiedottamisen keinojen monipuolisuudesta oltiin eniten eri mieltä sekä huoltajien että henkilökunnan mielestä. Vastauksien perusteluissa tulikin esille molemmissa ryhmissä sähköisten tiedotuskanavien

tarve ja kaipuu. Kasvatusyhteistyötä edistää huoltajien mielestä positiivisen ja avoimen vuorovaikutuksen lisäksi varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut, riittävä resurssit ja hyvinvoiva henkilöstö.

Kiire ja ajan puute nousivat sekä huoltajien että varhaiskasvatuksen henkilökunnan vastauksissa esille, kun kysyttiin mikä kasvatusyhteistyötä vaikeuttaa. Varhaiskasvatuksen arki on usein hyvin kiireistä ja hektistä, varsinkin lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Aamulla voi olla yhtä aikaa tulossa useita lapsia ja huoltajillakin on kiire töihin. Iltapäivisin lasten haku voi sattua samaan aikaan kun ollaan lähdössä ulos, ja eteisessä voi olla pukemassa useita lapsia ja useampi huoltaja on hakemassa omaa lastaan, jolloin keskustelulle ei välttämättä niissä tilanteissa löydy luontevaa ja hyvää tilaisuutta. Vuorovaikutuksen ja kommunikaation ongelmat tuovat myös oman haasteensa kasvatusyhteistyön toimivuuteen. Jos yhteistä ajatusta ei löydy ja välit jäävät etäisiksi, voi yhteistyö olla vaikeampaa. Huoltajien vastauksissa tulivat esille myös riittämättömät resurssit ja vaihtuva henkilöstö. Varhaiskasvatuksen henkilöstö- ja sijaispula on siis näkynyt ajoittain myös Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksessa. Kunnat ovat olleet uuden edessä elokuun 2021 alusta alkaen, sillä varhaiskasvatustilakiin tuli muutoksia henkilöstömitoitukseen liittyen. Kuntien on pidettävä huoli siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytettävissä riittävät ja toimivat sijaisjärjestelyt henkilöstön poissaolotilanteisiin. Tämä aiheuttaa haasteellisia tilanteita jo ennestään vaikeassa tilanteessa, kun työntekijöistä on pulaa. Tilanne vaatii joustamista ja kärsivällisyyttä koko henkilöstön keskuudessa. (Kuntaliitto 2022)

Kysely toteutettiin keväällä 2021, jolloin varhaiskasvatuksen toimintaan vaikutti suuresti vallitseva maailmanlaajuinen koronatilanne. Tämä tilanne näkyi selvästi kysyttäessä vanhempainiloista. Vanhempainiloista suurin osa vastaajista sekä huoltajista, että varhaiskasvatuksen henkilökunnasta ei voinut selvää mielipidettä asiasta tuoda esille, koska vanhempainiloja ei ollut siihen mennessä järjestetty pitkään aikaan. Vastauksien perusteluissa tuotiin esille sitä, että vaikka vanhempainiloja ei ole järjestetty vähään aikaan, mutta koetaan ne kuitenkin tärkeäksi osaksi kasvatusyhteistyötä. Haasteena nähdään myös se, kuinka huoltajia saataisiin osallistumaan aktiivisemmin vanhempainiloihin.

Kasvatusyhteistyö on ollut tutkimuksen kohteena useissa suomalaisissa opinnäyte- ja pro gradu tutkimuksissa. Rajala ja Saraste (2020) ovat kandidaatintutkielmassaan tutkineet vanhempien näkemyksiä ja kokemuksia kasvatusyhteistyöstä. Heidän tutkimuksensa tuloksissa ilmeni neljä isoa teemaa, jotka olivat vuorovaikutus, yhteistyön yhteinen päämäärä sekä henkilökunnan ammatillinen osaaminen ja sen vaikutus yhteistyösuhteisiin. Tutkimuksessa ilmeni, että kasvatusyhteistyössä vuorovaikutuksessa tärkeänä pidettiin avoimuutta, rehellisyyttä, luottamusta ja molemminpuolista kunnioittamista ja onnistuneen kasvatusyhteistyön edistäjänä koettiin yhteistyön yhteinen päämäärä. Tässä kehittämistyössä toteutetun kyselyn tulokset ovat yhteneväisiä Rajalan ja Sarasteen (2020) tutkimuksen tulosten kanssa. Kasvatusyhteistyön rakentumista pienen lapsen varhaiskasvatuksen aloituksessa (Toivonen 2017) on myös tutkittu, ja tämänkin tutkimuksen tuloksista ilmenee vuorovaikutuksen tärkeys kasvatusyhteistyössä, tutustumiskäynneistä lähtien, jolloin yhteistyötä lähdetään rakentamaan.

7.2 Tulosten luotettavuus ja tutkimuksen eettisyys

Työelämän kehittäminen on ennen kaikkea panostamista työssä tehtävän toiminnan, tuotteiden ja palvelujen laadun parantamiseen (Työ- ja elinkeinoministeriö s.a). Työelämä ja ammattikorkeakoulut kohtaavat käytännönläheisessä ja ajankohtaisessa kehittävässä tutkimustyössä. Ammattikorkeakoulussa tehtävä tutkimustyö palvelee paitsi työelämää myös aluekehitystä. Työelämässä tutkitaan usein asioita, jotka kuuluvat oleellisesti omaan ammatti- ja toimitalaan, kuten työelämän käytäntöjä, jotka kaipaavat kehittämistä ja muuttamista. Usein kyse on myös uusien käytäntöjen luomisesta. Työelämän tutkimuksen tavoite on teorian, kokemuksen ja ammattikäytäntöjen yhdistäminen, jossa keskeistä on suuntautuminen kehittämiseen ja tutkimuksellisen tiedon tuottamiseen. (Vilka 2021, 16–19.)

Hyvään ja luotettavaan tutkimuskäytäntöön kuuluu omien valintojen arvioiva tarkastelu, tutkimusta ohjaavien sääntöjen tuntemus ja luotettavuuskriteereiden omaksuminen. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida uskottavuuden, luotettavuuden ja eettisyyden kautta. Nämä kytkeytyvät tiiviisti toisiinsa ja yhdessä ne luovat pohjan hyvälle tutkimukselle. (Juuti ja Puusa 2020, 175–176.) Kaikkea hyvän tieteellisen käytännön mukaan hankittua tietoa ei voida pitää tutkimuksena. Tutkimuksen tulee täyttää tiettyjä ehtoja ja kriteerejä, jotta voidaan puhua tieteellisestä tutkimuksesta. Tutkimuskohde on määriteltävä tarkasti, sen on tuotettava jotakin, jota ei ole ennen sanottu, tutkimuksesta on oltava hyötyä muille ja sen on annettava riittävät perusteet julkiselle keskustelulle. Näiden lisäksi aiempien aiheeseen liittyvien tutkimusten kartoittaminen, kattava teoreettinen viitekehys sekä tutkimusetiikan noudattaminen liittyvät tieteellisen tutkimuksen vaatimukseen. Tieteellinen tutkimus ja työelämän vaatimukset yhdessä vahvistavat toinen toistaan, tuoden uutta teoriaa ja muodostaen paranneltuja käytäntöjä. (Vilka 2021, 30–31.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuudella tarkoitetaan sitä, että tutkija on hyvin perusteluin kyennyt valitsemaan ja käyttämään tutkimusongelman tai tehtävän kannalta olennaisen lähestymistavan ja tutkimus- ja analysointimenetelmät. Tutkimuksen luotettavuutta lisää tutkimuksen etenemisen kuvaaminen. Tutkimuksen uskottavuudella viitataan siihen, kuinka sekä tutkimuksen kohteena olevat ihmiset ja muut tutkimuksen lukijat hyväksyvät tutkimuksen tulokset tosiksi ja luottavat siihen, että tutkimuksen aineisto on kerätty asianmukaisesti ja analysoitu huolellisesti. Eettisyys tarkoittaa eettisten periaatteiden noudattamista koko tutkimusprosessin ajan. Tutkimus ei saa missään vaiheessa aiheuttaa haittaa sen kohteena oleville tai muille tutkimukseen liittyville tahoille ja tutkimuksen täytyy aina pyrkiä saamaan aikaan hyviä asioita. (Juuti ja Puusa 2020, 175.)

Opinnäytetyössä tutkimuksen kohderyhmän valinta oli tutkimuksen tavoitteiden kannalta johdonmukainen, sillä kasvatusyhteistyö on huoltajien ja varhaiskasvattajien välistä yhteistyötä, joten heillä on runsaasti asiantuntijuutta ja kokemusta asiasta. Teoria ja keskeiset käsitteet tukivat tutkimuksen suunnittelua ja toteutusta. Opinnäytetyöstä on hyötyä Suomussalmen kunnan varhaiskasvatukselle sekä lasten huoltajille, koska heillä on nyt käytössään kasvatusyhteistyön pohjaksi ja syventämiseksi uutta tietoa ja heillä on käytössä uudistettu varhaiskasvatussuunnitelmalomake.

Olen pyrkinyt tutkimusprosessin aikana asianmukaiseen ja huolelliseen työskentelyyn sekä eettisten periaatteiden noudattamiseen. Perehdyin ammattikorkeakouluille tarkoitettuihin suosituksiin eettisestä ja hyvästä tieteellisen käytännön mukaisesta opinnäytetyöprosessista ja noudatin tässä työssäni kyseisiä suosituksia. Olen pyrkinyt tuottamaan hyvää tieteellistä tekstiä ja noudattamaan hyviä viittauskäytänteitä. Toimin TENK:n- ohjeiden mukaan sekä ARENE:n eettisten ohjeiden mukaan opinnäytetyötä tehdessäni. Noudatin ammattikorkeakouluni voimassa olevia tietoturva- ja tietosuojaohjeita ja toimin opinnäytetyöprosessin aikana tekijänoikeuslain, tietosuojalain ja EU:n tietosuojasetuksen ja hallintolain mukaan. Huomioin opinnäytetyöprosessin aikana yksityisyyden suojan toteutumisen. Tutkimusaineistoon ei ole ulkopuolisilla ollut mahdollisuutta päästä, sillä se säilytettiin tutkijan omilla tiedostoissa. Tutkimustulosten analysoinnin ja raportoinnin jälkeen sekä sähköinen että paperilla oleva aineisto hävitettiin asianmukaisesti. Tiesin, että opinnäytetyöni tullaan tarkastamaan plagiaatintunnistusjärjestelmällä ja ymmärrän opinnäytetyön olevan julkinen asiakirja.

Ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyöt ovat työelämälähtöisiä kehittämis- ja tutkimusprosesseja, jotka tuottavat uutta tietoa ja osaamista. Kehittämistyöllä pyritään tuottamaan uusia ratkaisuja työelämästä nouseviin ongelmiin, haasteisiin ja tarpeisiin ja näin uudistamaan työelämän käytäntöjä sekä syventämään tekijän asiantuntijuutta. Opinnäytetyö voi tuottaa muun muassa uusia tuotteita toimeksiantajalle. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja osoittaa kykyä soveltaa tutkimustietoa sekä käyttää valittuja menetelmiä työelämän ongelmien ratkaisemiseen. Opinnäytetyöprosessi antaa valmiuksia itsenäiseen ja vaativaan asiantuntijatyöhön. Tämä opinnäytetyö vastaa mielestäni hyvin ammattikorkeakoulun vaatimukseen opinnäytetyölle. Opinnäytetyö on työelämälähtöinen ja sen aihe nousi selkeästi varhaiskasvatuksen työn arjesta ja yhtenä tavoitteena oli selkeästi uusi tuote eli uudistettu varhaiskasvatussuunnitelmalomake Suomussalmen kuntaan. Kyselyssä tulokset ja niissä esiin tulleet kehittämisideat tulevat toteutuessaan uudistamaan käytäntöjä ja syventämään sekä omaa asiantuntijuutta kuten koko työyhteisön ammatillista kasvua ja kehittymistä. Tutkimustulokset antavat ja luovat varmuutta omaan vahvimpaan osa- alueeseen työssä eli vuorovaikutustaitoihin ja ihmisten kohtaamiseen vuorovaikutustilanteissa. Opiskelu kokonaisuudessaan on syventänyt ja kehittänyt omaa ammattitaitoani varhaiskasvatuksen opettajana.

Opinnäytetyöprosessin pitäisi olla kokonaisuutena luotettava. Opinnäytetyöprosessin ei pitäisi antaa sattumanvaraisia tuloksia tai kehittämisohjeita, vaan niiden kuuluisi perustua tutkimuksessa saatuihin aineistoon. Opinnäytetyössä käytetyt käsitteet tulee olla yhdenmukaiset teorian, tutkimusaineiston ja empiirisen ja kokemusperäisen maailman kanssa. Tämän työn luotettavuutta parantaa työn kannalta keskeinen teoriapohja, tutkimuksella saatu aineisto ja siitä nousseet kehittämisideat, jotka mielestäni tukevat hyvin toisiaan. Prosessin aikana tekemäni valinnat liittyen tutkimusmenetelmien valintaan ja tutkimuksen toteuttamiseen ovat mielestäni olleet järkevät ja tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaiset. Olen pyrkinyt valitsemaan luotettavat ja tuoreet lähteet työtä tehdessäni. Opinnäytetyön kokonaisluotettavuuteen vaikuttaa opinnäytetyön tekstin johdonmukaisuus ja loogisuus sekä järjestelmällinen ja johdonmukainen työskentely koko prosessin ajan. Tämä opinnäytetyöprosessi on ollut kokonaisuudessaan pitkä ja haasteellinen. Henkilökohtaisen elämän isot ja raskaat muutokset näkyvät tässä työssä sen pitkittymisenä ja vaikeutena saada työstä lopulta hyvä ja ehjä kokonaisuus, joka varmasti vaikuttaa tämän työn kokonaisluotettavuuteen. Tieteellisen tekstin kirjoittaminen ei ole vahvin osa- alueeni, ja se näkyy myös tässä työssä. Parasta antia tässä ovatkin

kyselyssä saadut tutkimustulokset, kehittämisideat ja aineiston perusteella uudistettu varhaiskasvatussuunnitelmalomake. (Vilkka 2021, 185–189.)

7.3 Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimusideat

Opinnäytetyössä kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmin toteutetun kyselyn avulla saatiin aineisto, jonka pohjalta uudistettiin varhaiskasvatussuunnitelmalomake. Kyselyssä saaduissa vastauksissa varhaiskasvatuksen henkilökunta ja huoltajat toivat esille myös muita useita kehittämisideoita kasvatusyhteistyöhön liittyen. Arvioin tässä luvussa tuloksien hyödynnettävyyttä, varhaiskasvatuslomakkeen uudistamista sekä tuon esille kehitysideat ja aiheet jatkotutkimuksille.

Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksessa oli käytössä opetushallituksen laatima lomake (Liite 1), joka ei enää vastannut huoltajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön tarpeita. Kyselyssä saatu aineisto uudistamiseen liittyen oli selkeä, joten lomaketta oli helppo lähteä muokkaamaan. Lomakkeen kysymyksistä haluttiin säilyttää lapsen näkökulman ja mielipiteiden huomiointi, lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja tarpeet sekä niiden huomioon ottaminen, tavoitteet pedagogiselle toiminnalle sekä toimenpiteet ja menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi. Näiden lisäksi lapsen hyvinvoinnin tukemiseen liittyvät muut huomioitavat asiat haluttiin myös säilyttää.

Lomakkeen uudistamisen tavoitteena oli, että se olisi jatkossa yksilöllinen, selkeä, helposti luettava ja ymmärrettävä sekä konkreettinen, tärkeimmät lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyvät asiat esiin tuova asiakirja. Toiveena oli myös ”jatkumo” periaate vasuun, jolloin kirjaaminen helpottuisi ja vältyttäisiin turhalta samojen papereiden tulostamiselta. Uuteen lomakkeeseen toiveena oli saada värikkyyttä ja graavista ilmettä. Kyselyssä tuli esille, että ”kehityksen ja oppimisen tukeen liittyvät tarpeet sekä tuen toteuttamiseen liittyvät tavoitteet ja sovitut järjestelyt”- kysymys olisi omalla sivulla kokonaan. Lomakkeesta toivottiin enemmän lasten näköistä ja siihen haluttiin myös lasten näkökulmia esiin tuovia kysymyksiä ja ajatuksia. Uuteen lomakkeeseen haluttiin selvät kohdat arvioinnille sekä allekirjoituksille ja päivämäärälle, jotka käytössä olevasta lomakkeesta puuttuivat. Kyselyn vastauksissa tuli esille toive koko perheen huomioimisesta, sekä kohdasta, jossa sovitaan käytännöistä tuomiseen ja hakemiseen liittyen. Toiveena oli myös kohta, johon voisi lisätä vapaamuotoisen kuvauksen lapsesta mm. persoonallisuuteen liittyen. Vastauksissa tuli esille myös, että lapsen osallisuudella ja mielipiteillä pitäisi olla suurempi rooli.

Näiden vastausten ja toiveiden perusteella lomake uudistettiin ja uusi varhaiskasvatussuunnitelmalomake (Liite 6) saatiin käyttöön syksyllä 2021. Uusi varhaiskasvatussuunnitelma vastaa mielestäni hyvin kyselyssä esiin tulleisiin muutosehdotuksiin. Toimintakauden aikana ja kevään 2022 varhaiskasvatussuunnitelman arviointikeskustelujen jälkeen on tarkoitus kerätä kokemuksia sekä huoltajilta että työntekijöiltä lomakkeen käytöstä ja tarvittaessa tehdä siihen muutoksia ennen syksyn uusia varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluja.

Kyselyn vastauksissa tuli esille kasvatusyhteistyöhön liittyviä kehittämisajatuksia ja toiveita, jotka tuon tässä seuraavaksi esille ja jotka voivat toimia myös alkusysäyksenä seuraaville mahdollisille tutkimuksille. Huoltajat sekä varhaiskasvatuksen henkilökunta toivoivat kasvatusyhteistyön tukemiseen

sähköisiä tiedotuskanavia, jonka kautta he saisivat informaatiota toiminnasta ja tulevista tapahtumista. Niitä voisi hyödyntää myös lasten kuvien lähettämiseen huoltajille. Myös toive varhaiskasvatussuunnitelman saamisesta sähköiselle alustalle tuli tuloksissa esille. Tärkeä kehittämis ehdotus monialaisen yhteistyön toimivuuden kannalta olisi saada selkeä toimintamalli tuen järjestämisen suhteen tilanteessa, jolloin huoli lapsesta herää, sekä toive tiiviimmästä ja tehokkaammasta yhteistyöstä toimijoiden kesken. Myös vanhempien osallistaminen toiminnan järjestämiseen tuli esille, samoin kuin vanhempainyhdistyksen perustaminen. Vastauksissa tuli esille vuosikellon rakentaminen varhaiskasvatukseen, josta kävisi ilmi kaikki vuosittain tiettyyn aikaan tapahtuvat asiat ja johon voisi laittaa myös juhlia ja erilaisia tapahtumia jo etukäteen. Konkreettiset kehittämisideoita olivat myös henkilökunnan kuvien ja nimien esille laittaminen, värillisten liivien laittaminen ulkoiluun myös henkilökunnan osalta tunnistamisen parantamiseksi, selkeä aihe vanhempainiltoihin sekä niiden vuorovaikutuksellisuuteen panostaminen.

Lapsen tulo varhaiskasvatukseen on yksi isoimmista ja merkittävimmistä muutoksista lapsen ja hänen perheensä elämässä. Sen ymmärtäminen lapsen ja kasvu ympäristöjen vastavuoroisena muutoksena ja sopeutumisprosessina, lapsi sopeutuu uuteen kasvu ympäristöönsä. Lapsen tulo aloittaessaan varhaiskasvatuksessa mukanaan koko aiemman elämäkokemuksensa, josta tärkeimpänä hänen suhteensa huoltajiinsa. Lapsen ja huoltajien välinen vuorovaikutussuhde yhdistää lapsen kokemukset ja sopeutumisen uuteen kasvu ympäristöön. Varhaiskasvatukseen tulo on lapselle iso elämänmuutos, jossa tarvitaan lapsen huoltajia lapsensa tärkeimpinä asiantuntijoina, tukijoina ja tärkeiden tietojen välittäjinä. (Karikoski ja Tiilikka 2016, 78–79.) Tämän pohjalta ensitapaamisten ja tutustumiskäyntien tärkeyttä, ei voida kiistää, ja joka tulee esille myös kyselyn vastauksissa ja kehittämis ehdotuksissa. Kiireetön ja aito, läsnä oleva kohtaaminen jo tutustumiskäynneillä luo vahvan pohjan myöhemmälle kasvatusyhteistyölle.

Tämä opinnäytetyön tavoitteena oli kasvatusyhteistyön kehittäminen ja varhaiskasvatuksen laadun parantaminen. Tavoitteet saavutettiin tässä työssä hyvin, koska tutkimuksen tulokset antavat hyödyllistä ja tärkeää tietoa varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja huoltajien kokemuksista kasvatusyhteistyöstä, ja antaa runsaasti ajatuksia ja ideoita sen kehittämiseen ja syventämiseen. Mielenkiintoisia jatkotutkimusaiheita tälle opinnäytetyölle voisi olla millä tavalla tässä työssä esiin tulleet kyselyn tulokset ja uusi varhaiskasvatussuunnitelmalomake ovat vaikuttaneet kasvatusyhteistyöhön. Uusissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritellään entistä tarkemmin kolmitasoisien tuen mallin mukaan tuen tasot ja muodot, sekä se miten tukea annetaan. Tämä tuen mallin uudistaminen olisi mielenkiintoinen ja varmasti hyödyllinen aihe kasvatusyhteistyön näkökulmasta tutkittuna.

LÄHTEET

Ahonen, Liisa 2017. Vasun käyttöopas. Jyväskylä: PS- kustannus.

Hakala, Juha T. 2018. Toimivan tutkimusmenetelmän löytäminen. Teoksessa Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus, 11–23.

Heikkilä, Tarja 2014. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Heinonen, Hanna, Iivonen, Esa, Korhonen, Merja, Lahtinen, Nina, Muuronen, Kaisu, Semi, Ritva & Siimes, Ulla 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS- kustannus.

Helenius, Aili & Lummelehti, Leena 2018. Varhaiskasvatus perusteita. Helsinki: BoD- Books on Demand.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Helsinki: Tammi.

Härkönen, Ulla s.a. Teorian ja tutkimuskohteen vuorovaikutus- Bronfenbrennerin ekologinen systeemiteoria ihmisen kehittymisestä. Verkkojulkaisu. <https://docplayer.fi/11413137-Teorian-ja-tutkimuskohteen-vuorovaikutus-bronfenbrennerin-ekologinen-systeemiteoria-ihmisen-kehittymisesta.html>. Viitattu 1.6.2020

Juuti, Pauli & Puusa, Anu 2020. Laadullisen tutkimuksen luotettavuus. Teoksessa Puusa, Anu & Juuti, Pauli (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus, 175.

Jyväskylän yliopisto 2016. Kyselyt. Verkkojulkaisu. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmat/kyselyt>. Viitattu 12.5.2020.

Kananen, Jorma 2011. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 118.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2019. Varhaiskasvatuksen laatuindikaattorit. Tiivistelmä 13:2019. Pdf- tiedosto. https://karvi.fi/app/uploads/2019/09/KARVI_T1319.pdf. Viitattu 1.6.2020.

Karikoski, Hannele & Tiilikka, Aila 2016. Teoksessa Hujala, Eeva & Turja, Leena (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS- kustannus.

Komi, Tiina 2019. Varhaiskasvatuksen arviointi ja kehittäminen-sanoista tekoihin. Lastentarha 3/19. Verkkojulkaisu. <https://www.vol.fi/uutiset/varhaiskasvatuksen-arviointi-ja-kehittaminen-sanoista-tekoihin/>. Viitattu 7.5.2021.

Kuntaliitto 2022. Varhaiskasvatuslakiin muutoksia 1.8.2021 alkaen. Verkkojulkaisu. <https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2021/varhaiskasvatuslakiin-muutoksia-182021-alkaen>. Viitattu 21.4.2022

Kysely lasten huoltajille 2019. Peruseraportti. Suomussalmi varhaiskasvatus.

Lehtinen, T. s.a. Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksessa. Verkkojulkaisu. <https://taistolehtinen.fi/kasvatuskumppanuus/>. Viitattu 21.4.2020

Mannerheimin lastensuojeluliitto s.a. Varmistetaan laadukas varhaiskasvatus. Verkkojulkaisu. <https://www.mll.fi/>. Viitattu 19.4.2022.

Mielenterveystalo s.a. Lapsen kehitykseen vaikuttavat tekijät. Verkkojulkaisu. https://www.mielenterveystalo.fi/lapset/vanhemmille/perhe_ja_vanhemmuus/vanhempien_merkitys/Pages/lapsen_kehitykseen_vaikuttavat_tekijat.aspx. Viitattu 1.6.2020.

Mielenterveystalo s.a. Vanhemmuuteen vaikuttavat tekijät. Verkkojulkaisu. https://www.mielenterveystalo.fi/lapset/vanhemmille/perhe_ja_vanhemmuus/vanhempien_merkitys/Pages/vanhemmuuteen_vaikuttavat_tekijat.aspx. Viitattu 1.6.2020.

Neuvoston suositus 2019. Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2019, laadukkaista varhaiskasvatusjärjestelmistä. Euroopan unionin virallinen lehti 5.6.2019. Verkkojulkaisu. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0605\(01\)&from=GA](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0605(01)&from=GA). Viitattu 20.4.2022.

Opetushallitus 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Määräykset ja ohjeet 2018:3a. Pdf-tiedosto. Julkaistu 19.12.2018. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf. Viitattu 1.6.2020.

Opetushallitus 2020. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman mallilomake ja ohjeistus. Verkkojulkaisu. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/lapsen-varhaiskasvatussuunnitelma-mallilomake-ja-ohjeistus>. Viitattu 4.6.2020.

Opetushallitus 2020. Mitä on varhaiskasvatus? Verkkojulkaisu. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>. Viitattu 3.5.2020.

Opetushallitus 2020. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet pähkinänkuoressa. Verkkojulkaisu. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-pahkinankuoressa>. Viitattu 6.5.2020.

Opetushallitus 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden päivitys 2021–2022. Verkkojulkaisu. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteiden-paivitys-2021-2022>. Viitattu 9.4.2022.

Opetushallitus 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Määräys OPH-700-2022. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatussuunnitelmien-perusteet>. Viitattu 20.4.2022.

Pihlaja, Päivi & Viitala, Riitta 2005. Erityiskasvatus varhaislapsuudessa. 1.–2. painos 2005. Helsinki: WSOY.

Rajala, Piia & Saraste Anita 2020. Vanhempien näkemyksiä ja kokemuksia kasvatusyhteistyöstä. Varhaiskasvatustieteen kandidaatintutkielma. Kasvatustieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/69767/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-202006084024.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 21.4.2022.

Roos, Piia 2021. Vastaukset kasvatusyhteistyöstä liittyviin kysymyksiin. Yksityinen sähköpostiviesti. 15.3.2021. Viestin saaja: Jaana Heikkinen.

Soukainen, Ulla 2016. Laatutyö ja kehittävän työotteen omaksuminen. Teoksessa Parrila, Sanna ja Fonsèn, Elina (toim.) Varhaiskasvatuksen pedagoginen johtajuus. Jyväskylä: PS- kustannus.

Suomussalmi s.a Varhaiskasvatus. Verkkojulkaisu. <https://www.suomussalmi.fi/fi/kasvatus-ja-koulutus/varhaiskasvatus/>. Viitattu 5.5.2020.

Suomussalmi s.a. Varhaiskasvatuksen yleinen ohjeistus. Verkkojulkaisu. <https://www.suomussalmi.fi/fi/kasvatus-ja-koulutus/varhaiskasvatus/paivahoito/varhaiskasvatuksen-yleinen-ohjeistus/>. Viitattu 3.5.2020.

Suomussalmen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2017. Määräys 39/011/2016.

Suomussalmi 2017. Suomussalmen kuntastrategia 2017–2025. Pdf- tiedosto. Julkaistu 6.10.2017. https://www.suomussalmi.fi/wp-content/uploads/2021/12/Kuntastrategia_6_10_2017.pdf. Viitattu 7.5.2021.

Suomussalmen kunta 2021. Toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2020. Pdf-tiedosto. Julkaistu 30.3.2021. <https://www.suomussalmi.fi/wp-content/uploads/2021/04/TILINPAATOS-JA-TOIMINTAKERTOMUS-2020-kunnanhallitus-hyvaisynty-30.3.2021.pdf>. Viitattu 7.5.2021.

Stonehouse, Anne 2012. Collaborative Partnership with Families. National Quality Standard. Professional Learning Program. Early Childhood Australia. Pdf- tiedosto.

<https://www.acecqa.gov.au/sites/default/files/2020-12/CollaborativePartnershipsWithFamilies.PDF>. Viitattu 5.5.2022.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019. Varhaiskasvatus 2018. Tilastoraportti 32/2019. Verkkojulkaisu. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138571/Tr32_19_vuositolasto.pdf?sequence=5&isAllowed=y. Viitattu 3.5.2020.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020. Varhaiskasvatus 2019. Varhaiskasvatuksessa käytetään palveluseteliä yhä useammin. Tilastoraportti 33/2020. Verkkojulkaisu. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140541/Tr33_20.pdf?sequence=5&isAllowed=y. Viitattu 5.4.2021.

Toikko, Timo & Rantanen, Teemu 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Tampere University Press.

Toivonen, Sari 2017. Kasvatusyhteistyön rakentuminen pienen lapsen varhaiskasvatuksen aloituksessa- tapaustutkimus. Varhaiskasvatustieteen pro-gradu tutkielma. Kasvatustieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/56969/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201801311400.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Viitattu 20.4.2022.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Valli, Raine 2018. Aineistonkeruu kyselylomakkeella. Teoksessa Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus, 81–99.

Valli, Raine & Perkkilä, Päivi 2018. Sähköinen kyselylomake ja sosiaalinen media aineistonkeruussa. Teoksessa Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus, 100–109.

Varhaiskasvatuslaki 540/2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>. Viitattu 21.4.2020.

Vilkka, Hanna 2021. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vlasov, Janniina, Salminen, Jenni, Repo, Laura, Karila, Kirsti, Kinnunen, Susanna, Mattila, Virpi, Nurkarinen, Thomas, Parrila, Sanna & Sulonen, Hanna 2018. Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset. Pdf- tiedosto. https://karvi.fi/app/uploads/2018/10/KARVI_vaka_laadun-arvioinnin-perusteet-ja-suositukset.pdf. Viitattu 3.5.2020.

Vuorinen, Tero 2013. Strategiakirja-20 työkalua. Helsinki: Talentum.

LIITE 1: LAPSEN VASU MALLILOMAKE 2020

1. Perustiedot

Lapsen nimi	Syntymäaika
Varhaiskasvatusyksikkö	
Huoltaja/hooltajat/Muu laillinen edustaja	
Huoltaja/hooltajat/Muu laillinen edustaja yhteystiedot	
Yhteydenpitoon liittyviä lisätietoja	

2. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen

2.1	Laatimisesta vastaava henkilö ja tämän yhteystiedot
2.2	Muu laatimiseen osallistunut henkilöstö ja/tai asiantuntijat
2.3	Miten lapsen näkökulma ja mielipiteet on otettu huomioon
2.4	Miten huoltajien näkemykset otetaan huomioon ja miten yhteistyö on järjestetty

3. Lapsen mahdollisen aiemman vasun tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen arviointi

3.1	Tavoitteiden toteutuminen
3.2	Muut havainnot lapsen edellisestä vasusta

4. Tavoitteet pedagogiselle toiminnalle ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Tavoitteet ja toimenpiteet koskevat kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuutta.

4.1	Lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja tarpeet sekä niiden huomioon ottaminen
-----	---

4.2 Tavoitteet pedagogiselle toiminnalle		4.3 Toimenpiteet ja menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi	
4.4 Mahdolliset muut kehityksen ja oppimisen tukeen liittyvät tarpeet sekä tuen toteuttamiseen liittyvät tavoitteet ja sovitut järjestelyt			
4.5 Tarkennuksia toimintakauden aikana lapsen tarpeiden mukaan (kohdat 4.2, 4.3 ja 4.4)			

5. Lapsen hyvinvoinnin tukemiseen liittyvät muut huomioitavat asiat

--

6. Laatisessa hyödynnetyt muut mahdolliset asiakirjat ja suunnitelmat

--

7. Seuranta- ja arviointiajankohdat

Päivämäärä

LIITE 2: SAATEKIRJE HUOLTAJILLE

Hyvät huoltajat!

Olen varhaiskasvatuksen opettaja Jaana Heikkinen, ja opiskelen Savonia ammattikorkeakoulussa ylemmässä sosiaalialan koulutusohjelmassa. Tällä hetkellä teen opinnäytetyötä, jonka aiheena on kasvatusyhteistyön kehittäminen Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksessa.

Opinnäytetyön tutkimuksen tarkoituksena on kerätä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten huoltajien kokemuksia kasvatusyhteistyöstä varhaiskasvatuksen arjessa ja löytää keinoja sen kehittämiseen sekä uudistaa käytössä oleva varhaiskasvatussuunnitelmalomake varhaiskasvatuksen henkilöstön ja huoltajien ajatusten, toiveiden ja mielipiteiden pohjalta. Opinnäytetyön tavoitteena on varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja huoltajien välisen kasvatusyhteistyön kehittäminen ja syventäminen sekä Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksen laadun parantaminen.

Opinnäytetyön tutkimus toteutetaan webropol- kyselynä, johon pääset vastaamaan Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksen internet sivuilla olevasta linkistä osoitteessa <https://www.suomussalmi.fi/fi/kasvatus-ja-koulu-tus/varhaiskasvatus/>. Linkki webropol- kyselyyn sijaitsee sivun vasemmassa alalaidassa ”VARHAISKASVATUKSEEN HAKEMINEN” osion jälkeen. Kysely on tarkoitettu alle 6- vuotiaiden lapsen huoltajille.

Osallistuminen kyselyyn on vapaaehtoista ja tapahtuu nimettömästi. Vastauksista ei voi päätellä vastaajan henkilöllisyyttä, ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Kahden huoltajan perheessä riittää, että toinen huoltaja vastaa kyselyyn. Vastauksia voi toki yhdessä miettiä! Tutkimusaineisto kerätään ainoastaan tätä työtä varten ja hävitetään heti työn valmistuttua. Kyselyyn vastaamiseen on aikaa kaksi viikkoa, 29.3-11.4.2021.

Opinnäytetyö valmistuu vuoden 2021 aikana, ja valmis työ on luettavissa Theseus-- julkaisuarkistossa.

Jos haluat lisää tietoa kyselystä tai eteen tulee jotain epäselvyyksiä, niin vastaan kysymyksiin mielelläni! Kysymykset voi laittaa osoitteeseen Jaana.Heikkinen2@edu.savonia.fi

Suuri kiitos osallistumisesta!

Ystävällisin terveisin Jaana Heikkinen

LIITE 3: SAATEKIRJE VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖKUNNALLE

Hyvät työkaverit, varhaiskasvatuksen henkilökunta!

Opiskelen Savonia ammattikorkeakoulussa ylemmässä sosiaali-alan koulutusohjelmassa. Tällä hetkellä teen opinnäytetyötä, jonka aiheena on kasvatusyhteistyön kehittäminen Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksessa.

Opinnäytetyön tutkimuksen tarkoituksena on kerätä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten huoltajien kokemuksia kasvatusyhteistyöstä varhaiskasvatuksen arjessa ja löytää keinoja sen kehittämiseen sekä uudistaa käytössä oleva varhaiskasvatussuunnitelmalomake varhaiskasvatuksen henkilöstön ja huoltajien ajatusten, toiveiden ja mielipiteiden pohjalta. Opinnäytetyön tavoitteena on varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja huoltajien välisen kasvatusyhteistyön kehittäminen ja syventäminen sekä Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksen laadun parantaminen.

Opinnäytetyön tutkimus toteutetaan webropol- kyselynä, johon pääset vastaamaan tässä sähköpostissa tulevan linkin kautta. Osallistuminen kyselyyn on vapaaehtoista ja tapahtuu nimettömästi. Toivon toki runsasta osallistumista! Vastauksista ei voi päätellä vastaajan henkilöllisyyttä, ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Tutkimusaineisto kerätään ainoastaan tätä työtä varten ja hävitetään heti työn valmistuttua. Kyselyyn vastaamiseen on aikaa kaksi viikkoa, 29.3- 11.4.2021

Opinnäytetyö valmistuu vuoden 2021 aikana, ja valmis työ on luettavissa Theseus-- julkaisuarkistossa.

Jos haluat lisää tietoa kyselystä tai eteen tulee jotain epäselvyyksiä, niin vastaan kysymyksiin mielelläni! Kysymykset voi laittaa osoitteeseen Jaana.Heikkinen2@edu.savonia.fi

Suuri kiitos osallistumisesta!

Ystävällisin terveisin Jaana Heikkinen

LIITE 4: KYSELYLOMAKE VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖKUNNALLE

Kysely varhaiskasvatuksen henkilökunnalle

1. LAPSEN JA HUOLTAJIEN TUTUSTUMISKÄYNNIT VARHAISKASVATUKSEEN

*Tutustumiskäynnit ovat toteutuneet hyvissä ajoin ennen kuin lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tutustumiskäynneillä lapsella ja huoltajalla on ollut mahdollisuus rauhalliseen tutustumiseen varhaiskasvatusympäristöön

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tutustumiskäynneillä lapsella ja huoltajilla on ollut mahdollisuus rauhalliseen tutustumiseen varhaiskasvatuksen oppimisympäristöön

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tutustumiskäynneillä lapsella ja huoltajilla on ollut mahdollisuus rauhalliseen tutustumiseen varhaiskasvatuksen henkilökuntaan

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tutustumiskäynneillä on ollut mahdollista keskustella lapselle ja huoltajille tärkeistä asioista varhaiskasvatukseen liittyen

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tutustumiskäynnit ovat luoneet hyvän pohjan huoltajien kanssa tehtävälle kasvatusyhteistyölle
Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

2. Vastauksien perustelut ja mahdolliset tutustumiskäynteihin liittyvät kehittämissuhteet

3. PÄIVITTÄISET KOHTAAMISET LAPSEN HUOLTAJIEN KANSSA

*Lapsen tullessa aamulla ryhmään minulla on ollut mahdollisuus huomioida lapsi ja keskustella huoltajan kanssa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Lapsen kotiinlähtötilanteessa minulla on ollut mahdollista keskustella huoltajan kanssa kiireettömästi

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Lapsen kotiinlähtötilanteessa minulla on ollut mahdollista keskustella huoltajan kanssa lapsen päivästä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Päivittäisissä kohtaamisissa huoltajan kanssa minulla on ollut mahdollista tarkemmin keskustella lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvistä asioista

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

* Päivittäisissä kohtaamisissa huoltajan kanssa minulla on ollut mahdollista tarkemmin keskustella lapsen oppimiseen liittyvistä asioista

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

* Päivittäisissä kohtaamisissa huoltajan kanssa minulla on ollut mahdollista tarkemmin keskustella lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tuen tarpeisiin liittyvistä asioista

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Päivittäiset kohtaamiset ovat vahvistaneet huoltajien kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

4. Vastauksien perustelut ja mahdolliset päivittäisiin kohtaamisiin liittyvät kehittämissuositukset

5. LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA ELI VASU

*Vasu- keskusteluajkojen sopiminen huoltajien kanssa on sujunut hyvin

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasu-keskusteluille on ollut mielestäni riittävästi aikaa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasujen laadinnassa on otettu huomioon lasten mielipide ja toiveet

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasu-arviointikeskusteluajkojen sopiminen huoltajien kanssa on sujunut hyvin

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasu-arviointikeskusteluille on ollut mielestäni riittävästi aikaa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasu-arvioinneissa on otettu huomioon lasten mielipide

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Huoltajilla on ollut mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Huoltajilla on ollut mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen toteuttamiseen

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Huoltajilla on ollut mahdollista osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen arviointiin

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasu-keskusteluissa on otettu huomioon lapsen tarpeet ja kokonaisvaltainen hyvinvointi

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasun toteuttamisessa on otettu huomioon lapsen tarpeet ja kokonaisvaltainen hyvinvointi

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasu- keskustelut ovat tukeneet kasvatustyötäni

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasu-keskustelut ovat vahvistaneet huoltajien kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

6. Vastauksien perustelut ja mahdolliset lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan, toteuttamiseen sekä arviointiin liittyvät kehittämissuhteet

7. TIEDOTTAMINEN (Viisi ensimmäistä kysymystä tarkoittavat varhaiskasvatuksen johtajalta/varajohtajalta/Suomussalmen kunnasta tulevaa tiedottamista huoltajille, kysymykset 6-9 varhaiskasvatusryhmistä huoltajille tapahtuvaa tiedottamista, kymmenes kysymys tiedottamista kokonaisuudessaan)

*Huoltajille suunnattu tiedottaminen on tapahtunut riittävän ajoissa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Huoltajille suunnattu tiedottaminen on ollut selkeää

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Huoltajille suunnattu tiedottaminen on ollut tasapuolista

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Huoltajille suunnatun tiedottamisen keinot ovat olleet asianmukaiset

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Huoltajille suunnatun tiedottamisen keinot ovat olleet monipuoliset

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Viikkosuunnitelmista on tiedotettu huoltajille riittävän ajoissa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Viikkosuunnitelmista tiedottaminen huoltajille on ollut selkeää

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Keinot viikkosuunnitelmista tiedottamiseen ovat olleet asianmukaiset

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Keinot viikkosuunnitelmista tiedottamiseen ovat olleet monipuoliset

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tiedottaminen on vahvistanut huoltajien kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

8. Vastauksien perustelut ja mahdolliset tiedottamiseen liittyvät kehittämissuositukset

9. MONIALAINEN YHTEISTYÖ (Yhteistyö lapsen huoltajien, varhaiskasvatushenkilöstön, neuvolan, toimintaterapian, puheterapian, kuntoutuksen, lastensuojelun ja/tai sosiaalihuollon kanssa)

*Vastuu monialaisten yhteistyöpalavereiden sopimisesta on selkeä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Monialainen yhteistyö on osaltaan edistänyt ja tukenut lapsen turvallista kasvua, kehitystä ja oppimista

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Monialainen yhteistyö on vastannut lapsen tuen tarpeisiin

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Monialainen yhteistyö on tukenut minua työssäni varhaiskasvatuksessa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Monialainen yhteistyö on ollut riittävää

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Monialainen yhteistyö on vahvistanut huoltajien kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

10. Vastauksien perustelut ja mahdolliset monialaiseen yhteistyön liittyvät kehittämissuhteukset

11. VARHAISKASVATUKSEN VANHEMPAINILLAT

*Vanhempainilloissa käsitellyt aiheet ovat olleet tärkeitä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vanhempainilloissa käsitellyt aiheet ovat olleet ajankohtaisia

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vanhempainilloissa on käsitelty riittävästi varhaiskasvatukseen liittyviä asioita

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vanhempainilloissa on käsitelty riittävästi lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyviä asioita

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vanhempainilloissa on käsitelty riittävästi vanhemmuuteen liittyviä asioita

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vanhempainilloissa on ollut riittävästi eri alojen asiantuntijoita mukana

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vanhempainillat ovat vahvistaneet huoltajien kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

12. Vastauksien perustelut ja mahdolliset vanhempainiltoihin liittyvät kehittämissuhteukset

13. JUHLAT JA MUUT VARHAISKASVATUKSEN YHTEISET TAPAHTUMAT (Joulu ja kevätjuhlat, liikuntatapahtumat, erilaisiin teemoihin liittyvät tapahtumat, avoin- lava tapahtumat yms. missä huoltajat ovat olleet mukana)

*Juhlat ja muut yhteiset tapahtumat ovat olleet tärkeitä lapsille

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Juhlat ja muut yhteiset tapahtumat ovat olleet tärkeitä huoltajille

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Juhlat ja muut tapahtumat ovat vahvistaneet huoltajien kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

14. Vastauksien perustelut ja mahdolliset juhliin ja muihin yhteisiin tapahtumiin liittyvät kehittämisehdotukset

15. Mitä sinä pidät tärkeänä huoltajien kanssa tehtävässä kasvatusyhteistyössä? (Mainitse vähintään kolme asiaa perusteluineen)
16. Mitä odotat huoltajien kanssa tehtävältä kasvatusyhteistyöltä?
17. Mitkä ovat mielestäsi tärkeimmät huoltajien kanssa tehtävän kasvatusyhteistyön tavoitteet? (Mainitse vähintään kolme asiaa perusteluineen)
18. Mitkä asiat mielestäsi edistävät kasvatusyhteistyötä?
19. Mitkä asiat mielestäsi vaikeuttavat kasvatusyhteistyötä?
20. Millä tavalla haluaisit hyödyntää viestintäteknologiaa kasvatusyhteistyössä?
21. Tähän voit laittaa vapaasti kommentteja ja ajatuksia kasvatusyhteistyöhön liittyen

LIITE 5: KYSELYLOMAKE HUOLTAJILLE

Kysely huoltajille

1. TUTUSTUMISKÄYNNIT VARHAISKASVATUKSEEN

*Tutustumiskäynnit ovat toteutuneet hyvissä ajoin ennen kuin lapseni on aloittanut varhaiskasvatuksessa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tutustumiskäynneillä lapsellani ja meillä huoltajilla on ollut mahdollisuus rauhalliseen tutustumiseen varhaiskasvatusympäristöön

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tutustumiskäynneillä lapsellani ja meillä huoltajilla on ollut mahdollisuus rauhalliseen tutustumiseen varhaiskasvatuksen oppimisympäristöön

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tutustumiskäynneillä lapsellani ja meillä huoltajilla on ollut mahdollisuus rauhalliseen tutustumiseen varhaiskasvatuksen henkilökuntaan

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tutustumiskäynneillä on ollut mahdollista keskustella lapselleni ja meille huoltajille tärkeistä asioista varhaiskasvatukseen liittyen

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tutustumiskäynnit ovat luoneet hyvän pohjan varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa tehtävälle kasvatusyhteistyölle

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

2. Vastauksien perustelut ja mahdolliset tutustumiskäynteihin liittyvät kehittämissuhteet

3. PÄIVITTÄISET KOHTAAMISET VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖKUNNAN KANSSA

*Tuodessani lapseni aamulla ryhmään lapseni on huomioitu ja minulla on ollut mahdollisuus keskustella varhaiskasvatuksen työntekijän kanssa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Kotiinlähtötilanteessa minulla on ollut mahdollista keskustella varhaiskasvatuksen työntekijän kanssa kiireettömästi

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Kotiinlähtötilanteessa minulla on ollut mahdollista keskustella varhaiskasvatuksen työntekijän kanssa lapseni päivästä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Päivittäisissä kohtaamisissa varhaiskasvatuksen työntekijän kanssa minulla on ollut mahdollista tarkemmin keskustella lapseni kasvuun ja kehitykseen liittyvistä asioista

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

* Päivittäisissä kohtaamisissa varhaiskasvatuksen työntekijän kanssa minulla on ollut mahdollista tarkemmin keskustella lapseni oppimiseen liittyvistä asioista

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

* Päivittäisissä kohtaamisissa varhaiskasvatuksen työntekijän kanssa minulla on ollut mahdollista tarkemmin keskustella lapseni kasvun, kehityksen ja oppimisen tuen tarpeisiin liittyvistä asioista

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Päivittäiset kohtaamiset ovat vahvistaneet varhaiskasvatuksen henkilökunnan tehtävää kasvatussyhteistyötä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

4. Vastauksien perustelut ja mahdolliset päivittäisiin kohtaamisiin liittyvät kehittämissuhteet

5. LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA ELI VASU

*Lapseni vasu- keskusteluajan sopiminen varhaiskasvatuksen työntekijän kanssa on sujunut hyvin

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Olen valmistautunut lapseni vasu- keskusteluun täyttämällä vasulomakkeen ja juttelemalla lapseni kanssa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Lapseni vasukeskustelulle on ollut mielestäni riittävästi aikaa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Lapseni vasun laadinnassa on otettu huomioon lapseni mielipide ja toiveet

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Lapseni vasu-arviointikeskusteluaikojen sopiminen varhaiskasvatuksen työntekijän kanssa on sujunut hyvin

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Lapseni vasuarviointikeskustelulle on ollut mielestäni riittävästi aikaa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Lapseni vasuarvioinnissa on otettu huomioon lapseni mielipide

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Minulla on ollut mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapseni varhaiskasvatuksen suunnitteluun

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Minulla on ollut mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapseni varhaiskasvatuksen toteuttamiseen

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Minulla on ollut mahdollista osallistua ja vaikuttaa lapseni varhaiskasvatuksen arviointiin

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasu-keskusteluissa on otettu huomioon lapseni tarpeet ja kokonaisvaltainen hyvinvointi

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasun toteuttamisessa on otettu huomioon lapseni tarpeet ja kokonaisvaltainen hyvinvointi

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasun arvioinnissa on otettu huomioon lapseni tarpeet ja kokonaisvaltainen hyvinvointi

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasukeskustelut ovat tukeneet meitä huoltajia vanhemmuudessa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vasukeskustelut ovat vahvistaneet varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa tehtävää kasvatussyhteistyötä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

6. Vastauksien perustelut ja mahdolliset lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan, toteuttamiseen sekä arviointiin liittyvät kehittämissuhteet

7. TIEDOTTAMINEN (1-4 kysymykset koskevat tiedottamista, joka tulee varhaiskasvatuksen johtajalta/varajohtajalta, 5-8 kysymykset koskevat tiedottamista, joka tulee lapsen varhaiskasvatusryhmästä. Yhdeksäs kysymys koskettaa tiedottamista kokonaisuudessaan)

*Tiedottaminen lapseni varhaiskasvatukseen liittyvistä asioista on tullut riittävän ajoissa
Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tiedottaminen lapseni varhaiskasvatukseen liittyvistä asioista on ollut selkeää
Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tiedottamiseen käytetyt keinot ovat olleet asianmukaiset
Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tiedottamiseen käytetyt keinot ovat olleet monipuoliset
Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Lapseni varhaiskasvatusryhmän viikkosuunnitelmista tiedottaminen on tullut riittävän ajoissa
Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Lapseni varhaiskasvatusryhmän viikkosuunnitelmista tiedottaminen on ollut selkeää
Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Käytetyt keinot viikkosuunnitelmista tiedottamiseen ovat olleet asianmukaiset
Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Käytetyt keinot viikkosuunnitelmista tiedottamiseen ovat olleet monipuoliset
Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Tiedottaminen on vahvistanut varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä
Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

8. Vastauksien perustelut ja mahdolliset tiedottamiseen liittyvät kehittämissuhteet

9. MONIALAINEN YHTEISTYÖ (Yhteistyö lapsen huoltajien, varhaiskasvatushenkilöstön, neuvolan, toimintaterapian, puheterapian, kuntoutuksen, lastensuojelun ja/tai sosiaalihuollon kanssa) Vastaa tämän osan kysymyksiin vain jos teidän lapsenne varhaiskasvatukseen on liittynyt monialaista yhteistyötä.

*Monialainen yhteistyö on osaltaan edistänyt ja tukenut lapseni turvallista kasvua, kehitystä ja oppimista

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Monialainen yhteistyö on vastannut lapseni tuen tarpeisiin

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Monialainen yhteistyö on tukenut meitä huoltajia vanhemmuudessa

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Monialainen yhteistyö on ollut riittävää

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Monialainen yhteistyö on vahvistanut varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

10. Vastauksien perustelut ja mahdolliset monialaiseen yhteistyön liittyvät kehittämissuhteet

11. VARHAISKASVATUKSEN VANHEMPAINILLAT

*Vanhempainilloissa käsitellyt aiheet ovat olleet tärkeitä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vanhempainilloissa käsitellyt aiheet ovat olleet ajankohtaisia

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vanhempainilloissa on käsitelty riittävästi varhaiskasvatukseen liittyviä asioita

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vanhempainilloissa on käsitelty riittävästi lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyviä asioita

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vanhempainilloissa on käsitelty riittävästi vanhemmuuteen liittyviä asioita

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vanhempainilloissa on ollut riittävästi mukana eri alojen asiantuntijoita

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Vanhempainillat ovat vahvistaneet varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

12. Vastauksien perustelut ja mahdolliset vanhempainiltoihin liittyvät kehittämissuhteet

13. JUHLAT JA MUUT VARHAISKASVATUKSEN YHTEISET TAPAHTUMAT (Joulu ja kevätjuhlat, liikuntatapahtumat, erilaisiin teemoihin liittyvät tapahtumat, avoin- lava tapahtumat yms. missä huoltajat ovat voineet olla mukana)

*Juhlat ja muut yhteiset tapahtumat ovat olleet tärkeitä lapselleni

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Juhlat ja muut yhteiset tapahtumat ovat olleet tärkeitä meille huoltajille

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

*Juhlat ja muut tapahtumat ovat vahvistaneet varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa tehtävää kasvatusyhteistyötä

Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en eri enkä samaa mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

14. Vastauksien perustelut ja mahdolliset juhliin ja muihin yhteisiin tapahtumiin liittyvät kehittämissuhteukset

15. Mitä sinä pidät tärkeänä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa tehtävässä kasvatusyhteistyössä? (Mainitse vähintään kolme asiaa perusteluineen)

16. Mitä odotat varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa tehtävältä kasvatusyhteistyöltä?

17. Mitkä ovat mielestäsi tärkeimmät kasvatusyhteistyön tavoitteet? (Mainitse vähintään kolme asiaa perusteluineen)

18. Mitkä asiat mielestäsi edistävät kasvatusyhteistyötä?

19. Mitkä asiat mielestäsi vaikeuttavat kasvatusyhteistyötä?

20. Millä tavalla haluaisit hyödyntää viestintäteknologiaa kasvatusyhteistyössä?

21. Tähän voit laittaa vapaasti kommentteja ja ajatuksia kasvatusyhteistyöhön liittyen

SUOMUSSALMI

LIITE 6 UUDISTETTU VARHAISKASVATUSSUUNNITELMALOMAKE

VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Salassa pidettävä asiakirja

Varhaiskasvatuslaki (540/2018) 40 §:n 3 mom.

1. Perustiedot

Lapsen nimi	Syntymäaika
Varhaiskasvatusyksikkö, toimintakausi, ryhmä ja puhelinnumero	
Varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta vastaava henkilö ja puhelinnumero	
Varhaiskasvatussuunnitelman laadintaan osallistuneet muut henkilöt/asiantuntijat	
Huoltaja/Huoltajat/Muu laillinen edustaja ja heidän yhteystietonsa (puhelinnumero ja sähköpostiosoite)	
Yhteydenpitoon liittyviä lisätietoja	

64°53'05"N
028°54'45"E

Palautus päiväkodille viimeistään: _____

2. Lapsen ja koko perheen omat sivut

Miten kuvailisitte lastanne tällä hetkellä? Hänen kiinnostuksen kohteensa ja lempipuuhat, vahvuudet ja luonteenpiirteet, missä hän tarvitsee tukea ja apua, suhtautuminen uusiin tilanteisiin, pelot ja ihmettelyn aiheet yms.

Syksy

Lapsemme ruokailut, unirytmii, unentarve ja omatoimisuus (WC- käynnit, pukeutuminen, liikkuminen) kotona.

Syksy

Perheemme vahvuudet, lempipuuhat yhdessä, tavat, tärkeät asiat yms.

Syksy

Millä tavalla toivoisitte varhaiskasvatuksen tukevan lastanne ja perhettänne edellä mainituissa asioissa? Tuleeko mieleen muita lapsenne ja perheenne hyvinvoinnin tukemiseen liittyviä asioita?

Syksy

Toiveet ja ajatukset kasvatusyhteistyöstä, varhaiskasvatukseen tuonti- ja hakutilanteista ja päivän kuulumisten kertomisesta.

Syksy

2.1 Lapsen omat sivut (Näihin vastataan lapsen ikätaso huomioiden)

Piirrä tähän omakuva, lempilelu tai jokin muu mukava asia, josta sinä tykkäät. Myös valokuvia voi laittaa liitteeksi mukaan 😊

Lempileikkini ja -puuhani ovat...

Kavereitani ovat...

64°53'05"N
028°54'45"E

Olen taitava ja hyvä...
Haluaisin oppia...
En tykkää....
En osaa vielä...
Minusta päiväkodissa/perhepäivähoitajalla on mukavaa...
Haluaisin tehdä päiväkodissa/perhepäivähoitajan luona...

3. Varhaiskasvatuksen kuvaus lapsesta

Vahvuudet, taidot, leikki ja kehitys

Syksy

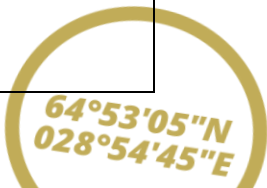
Kirjoita tekstiä tähän.

4. Tavoitteet varhaiskasvatuksen pedagogiselle toiminnalle ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

<p>Tavoitteet</p> <p><u>Syksy</u></p> <p>Kirjoita tekstiä tähän.</p>
<p>Toimenpiteet ja menetelmät</p> <p><u>Syksy</u></p> <p>Kirjoita tekstiä tähän.</p>

5. Monialainen yhteistyö

(Puhe-, toiminta- ja fysioterapiat, neuvola, perhetyö, tukiperhetoiminta; niiden vastuut, tavoitteet ja sovitut järjestelyt)

Syksy

Kirjoita tekstiä tähän.

64°53'05"N
028°54'45"E

6. Arviointi

(Lapsen varhaiskasvatukselle asetettujen tavoitteiden toteutuminen)

- Miten suunnitelma on tukenut lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista, ovatko tavoitteet vastanneet lapsen tarpeita?

Kevät

Kirjoita tekstiä tähän.

64°53'05"N
028°54'45"E

7. Tiedonsiirto esiopetukseen

Perusopetuslaki 21.8.1998/628

"Opetuksen järjestäjällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta oppilaan opetuksen järjestämiseksi välttämättömät tiedot varhaiskasvatuksen tai sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiselta, muulta varhaiskasvatuksen, sosiaalipalvelujen tai terveydenhuollon palvelujen tuottajalta sekä terveydenhuollon ammattihenkilöltä. (13.7.2018/542)"

Suostun, että lapseeni liittyvät välttämättömät tiedot siirretään varhaiskasvatuksesta opetuksen järjestäjälle taholle.

Kirjoita tai valitse pvm.

Päivämäärä

Huoltaja

Huoltaja

64°53'05"N
028°54'45"E

8. Allekirjoitukset ja päivämäärät

Varhaiskasvatussuunnitelma laadittu

Kirjoita tai valitse pvm.

Huoltaja _____ Huoltaja _____

Varhaiskasvatuksen edustaja

Varhaiskasvatussuunnitelman arviointi

Kirjoita tai valitse pvm.

Huoltaja _____ Huoltaja _____

Varhaiskasvatuksen edustaja

